

ప్రతిదినము పకటింపబడును.

30615

Vol. 10.

సంపుటము ౧౦

కన్న వట్టణము 1923 వ సం. మే 7-న శని సోమవారము
రుది రోద్దారి నామ సంవత్సరము, వైశాఖమాస బహుళ సప్తమి 2.

No. 31

సంచిక ౩౧

అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వలకు మంచిమందు

అమృతాంజనము గాయము పుండ్లకు

ఘనమయినమందు

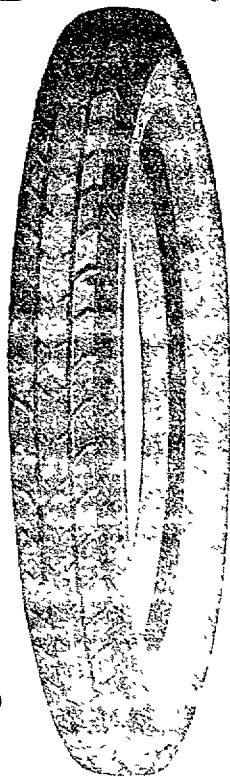
చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింటనుండదగినది

అమృతాంజనము రోత ప్రసరిని బడసియున్నది. అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వలకు సిద్ధామృతము. అమృతాంజనము అమృతశబ్దమాదినిగల మాయమంగుగాదు. పరిణామంబులవలన మోషముగలుగును. కంచభావచీటిని చూచికొనిన మోషముగలుగదు అమృతాంజనపు జగత్ప్రఖ్యాతవలన జేశమునందంతటను కలసివడి.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి, లేక నెం. 7 శంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

FEDERAL

ఫెడరల్ టైరులు

వెంటు:—

రోమర్ డాన్ ఆందుకో,

హంట్ రోడ్డు, మద్రాసు.

మంచి తరుణము!

త్వరపడుడు!!

అమూల్స్

గ్రంథములు

10—5—1923 వరకు మాత్రమే

ఆంధ్ర గ్రంథాలయములకును

దేశీయ వైద్యులకును మాత్రమే

సగము వెలలు

అంగ్లేయ వైద్యచింతాచణి రూ. 4-0-0 సగము రూ. 2-0-0

ఆంగ్లేయ వైద్య గుణదీపి రూ. 8-0-0 ,, రూ. 1-8-0

ప్రసిద్ధాంగ్లేయ వైద్య మోక్షములు రూ. 1-0-0 ,, రూ. 0-8-0

శ్రీ గాంధీ మహాత్ముని ఆరోగ్యవర్ధక రూ. 0-12-0 ,, 0-6-0

సంపూర్ణ రామాయణము 6 అంకములు } రూ. 1-0-0 ,, 0-8-0

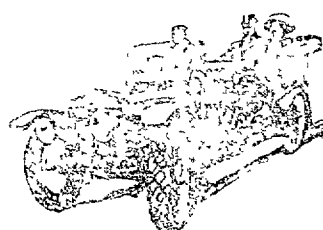
అమృతపులిన } రూ. 0-12-0 ,, 0-6-0

(బంగారీనలవ లేకుండు) }

సేతుబదర్సు, మైలాపూరు,

మద్రాసు.

మాడరన్ మోటార్ పాఠశాల

రెండుమాసములలో మోటార్ బుద్ధి నడుపుటయు, ఏ భాగమున ఏదో కనులు చేయనో మున్నగు విషయముల నెల్లను శేర్పబడును. యితర విషయములను వ్రాయును:—

మాడరన్ మోటార్ పాఠశాల.

The Modern Motor Institute 1/22 Broadway, MADRAS.

100 కి నూరు గుణ మైనవి.

హా-హా-యూ-నే-సా

అను ఔషధమును సేవించుటచే క్రవము తప్పిబయలు చేరుట, బయటచేరునప్పుడు కలుగునొప్పలు మైల అమితముగా పోవుట, మూర్ఛ, గడ్డలు మొదలగునవి. పూచీగా తుడుకును. గుణమిచ్చుననివో వైకము వాసనీయబడును.

HAKIM ABDUL HAJI,
P. O. Kamtaul,
Darbhanga B. G. O.

గొస్తో

కలిత గ్లాసు సామానుల నకు ప్రదానము, ఉపయోగించి వైద్యపద్ధతి సీతాతో తెలుసుకును. ప్రతియింటనుండదగినది. పరిని, పగులుచూపి చివ్విగ్లాసులు పొందే రోతనానిని నొనుటన్న లాభకరము. అప్పు 100 సాగ్లవచ్చును.

అప్పు సీసా రూ. 1-0-0 అర అప్పు ఆ. 0-9-0

అన్నిచోట్లను కమిషన్ మిద ఏజెంట్లు కావలయును.

నోరి. లక్ష్మీకాంతశాస్త్రి,

ఆంధ్రరాష్ట్ర సోపానంబు, గుంటూరు.

నోటీసు

తిరుమల తిరుపతి వగయిరా దేవస్థానములకు 1333 ఫసలికి ఈ క్రింద వివరించిన మేలురకం వస్తువులు సరఫరాచేయుటకు (నెయ్యి నూనె మినహా) యితర దినుసులకు మాదిరిలుసహా సీలు వేయబడిన కవర్లలో టెండర్లు అడుగున సంతకము చేసినవారికి 1923 సంవత్సరం మే నెల 16 తేది లోపున చేరుకట్టు పంపుకోవలయును.

అంబాజుగా ఒక సంవత్సరమున కవలకన ధరకులు మొత్తం వస్తువుల శేర్లు.

- (1) నెల్లూరు బియ్యం (పాతది) మా కలెక్టర్ రావు నుండి వగయిరా ము 5 లక్షలకు పైగా ఉన్నాడని తెలుసుకోవలెను. 150000 శేర్లు, (కొలత శేర్ల 1 కి 80 కులాలు)
- (2) తెనాలి బియ్యం మాదిరి ఆర శేరు పంపవలెను. 57000 ,,
- (3) మంచి కలకటంలేని ఆవు తేనె యెనుము నెయ్యి (కెమికల్ టెస్టుకు లోబడినది). 81000 మాదిరి శేర్లు చదరామ మణుగూలు 2025.
- (4) మంచి కలకటంలేని నూగులు మా నె (దేవస్థానం కచ్చేరిలో గానిక ఆడినది) 18000 శేర్లు తేనె కలలు గులు 450.
- (5) కంకణపువ్వు (నూర్యమాత్రం) 90 శేర్లు (శేరు 1 కి తేనె 1 నెం చందమామకు మాదిరి 1 కులం పంపవలెను. 24 కులాలు.

టెండరుయొక్క షరతులు

ప్రతి టెండరు 100 రూపాయలు ధరావత్తు లో పంపబడవలెను. టెండరు అంగీకరించబడినదను ఆర్డరు దేవస్థానం కచ్చేరినుంచి టెండరుచేసిన వారికి చేరిన 10 దినములలోగా మొదట చెల్లించి యందు డిపాజిట్టు మొత్తం రు 100-0-0 గాక సంవత్సరమునకు సరఫరాచేయుటకు వాపుకొనిన వుజ్జాయింపు పరిమాణం సామానులయొక్క కిక్కుతు పైగా 100 కి రు 5-0-0 వంతున యేర్పడు మొత్తం మొదట డిపాజిట్టుతోసహా సరిపాయ్యే టట్టు మొత్తమున్ను నెల్లూరుబియ్యం, తెనాలి బియ్యం, నెయ్యి యీ సరుకులకుమాత్రం సరుకు 1-కి టెండరుతో యిచ్చిన రు 100 గాక రు 400 న్ను వెరళి రు 500 ప్రారంభ డిపాజిట్టుగా చెల్లించి తరువాత ప్రతినెలకు సప్లైచేయబోవు సరుకులకు క్రయమునకు బిల్లుచేసికొనే వైకములో రు 100-కి రు 5-0-0 వా ప్రారంభ డిపాజిట్టు సహా రు 2000 అయ్యేవరకు ప్రతినెల దేవస్థానమునకు డిపాజిట్టున్న ధరావత్తుగా చెల్లించి స్టాంపు కాగితములో షర తుల ప్రకారం సప్లైచేయుటకు అంగీకరించబడిన ధరలు సహా ఖరారునామా వ్రాసియివ్వవలెను పై చెప్పిన షరతులవివరం దేవస్థానం కచ్చేరిలో అడిగి తెలిసికోవచ్చును. ధరావత్తు సాముకు వడ్డీ యివ్వబడవలదు. కంట్రాక్టు కాలము పూర్తి అయినతరువాత కంట్రాక్టు రద్దయి యేవిధమైన బాకీ దేవస్థానమునకు లేనంతట ధరావత్తు వాపసు ఇయ్యబడును. అంగీకరించబడిన టెండరు యొక్క ధరావత్తు టెండర్లు పై సలా తి అయినవెంటనే వాపసు యియ్యబడును. నెయ్యి నూనె మినహా తక్కిన సామానులయొక్క అంగీకరించబడిన మాది రీలు దేవస్థానం కచ్చేరిలో పుంచబడి దేవస్థానం యొక్కయు కంట్రాక్టు రుయొక్కయు సీల్లు వేయబడి దేవస్థానం కచ్చేరిలో నిలువచేయబడును. ప్రస్తా

పన దినుసులు తిరుపతి దేవస్థానం కచ్చేరిలో సప్లై చేయుటకు యేర్పేటకు వాపుకొనేది లేక తిరు మల తిరుపతి తిరుచానూరులో ఆయా దేవ స్థానములలో నేరుగా పుత్తరపుప్రకారం కావలసిన దినుసులు సప్లైచేయుటకు యేర్పేటకు వాపుకొనే దిన్ని టెండరులో వివరముగా వ్రాయవలెను.

2. దేవస్థానమునకు 1333 ఫసలికి కావల సిన అడుగున వివరించిన మేలురకం సామానులను సరఫరాచేయు వాక్కును 1923 సంవత్సరం మే నెల 16 తేది మధ్యాహ్నమున్ను ఆవెంబడి రోజు లలోనున్న దేవస్థానం కచ్చేరివద్ద ఏలం వేయ బడును. ఏలకాలంలో కొనుగోలుదార్లు మాది రీలు కొల్లవస్తువులకు అరశేరున్న తూనికవస్తువు లకు ఒకపలమున్ను వాజరు చేయవలెను.

అంబాజుగా ఒక సంవత్సరము నకు కావలసిన మొత్తం సామానులవివరము

- (1) యేనుగుల మురికబిళ్ళం 16420 కొలత శేర్లు శేరు 1-కి 80 కులాలు
- (2) నెసలు 11980 ,,
- (3) నెసలు 1250 ,,
- (4) శనకపప్పు 1560 ,,
- (5) వడ్డులు 8820 ,,
- (6) ఉలకలు 56210 ,,
- (7) చక్కర 19580 తూనిక శేర్లు శేరు 1-కి 24 కులాలు
- (8) చింతపండు 12160 ,,
- (9) బెల్లం 65880 ,,
- (10) పేలకం కచ్చకర్పూకం 190 ,,
- (11) పుసుగుచట్టం 100 ,,
- (12) కిరసనాయిలు (కోతిమాత్రం) 400 డబ్బాలు
- (13) పేలకం కస్తూరి 170 గగ యెత్తు
- (14) నెసనూనె 40880 తూనిక శేర్లు

ఇంకా యితర చిల్లరసామానులు వీట్ల యొక్క వివరం యేలకాలంలో తెలుపబడును. ఏలం శ్రీ విచారణకర్తలవారి మంజూరువుత్తరు వుకు లోబడి దేవస్థానం కచ్చేరిలో డివాన్ పేష్కార్ల వారివల్ల యేలం వేయబడును.

ఏలయొక్క షరతులు:—ఏలంలో సవా లు చేయుటకు తాము అర్హులగుటకుగాను సవాలుచేయగోరువారు సభరు 1 కి రు. 100-0-0 యలు డిపాజిట్టు చెల్లించవలయును. యేలంలో కొనుగోలుచేయని వాలదార్ల డిపాజిట్టు మొత్త మును ఏలం ముగింపుఅయినతోడనే వాపసు యియ్యబడును. ఏలం ఖాయంచేయబడిన పాట దార్లు యాలం మంజూరు అయిన 10 దినముల లోగా తాము మొదట చెల్లించిన డిపాజిట్టు మొత్తం రు. 100-0-0 గాక సంవత్సరమునకు సర ఫరాచేయుటకు ఒప్పకొనిన వుజ్జాయింపు పరిమా ణసామానులయొక్క కిక్కుతుపై 100కి రు 5-0-0 వంతున యేర్పడే మొత్తం మొదటి డిపాజిట్టుతో సహా సరిపాయ్యేటట్టు మొత్తమును ధరావత్తుగా చెల్లించవలసినది. సరఫరా చేయుటకు పూనుకొ న్నందుకు షరతులప్రకారం స్టాంపు కాగితంమీద అంగీకరించబడిన ధరలుసహా ఖరారునామా వ్రాసియివ్వవలయును. పై చెప్పిన షరతులవివరం దేవస్థానం కచ్చేరిలో అడిగి తెలిసికోవచ్చును.

తిరుమల తిరుపతి వగయిరా దేవస్థానం కచ్చేరిలో 1923 యేప్రిల్ 30 తేది శ్రీ మహాత్మ ప్రయాగ దాసుజీవారు, విచారణకర్తలవారు.

చెన్నపురి బజారుధరలు

మే నెల 7-వ తేది సోమవారము

(1) ఖాన్యములు

జనియాలు బా 1-కి	రు 80-0-0	మొదలు 64-0-0	వరకు
బియ్యం బస్తాలు			
తునుకు తెనాలి	ప 45 గలవి	రు 11-0-0	13-0-0
నెల్లూరు	,, డిటా	,, 14-8-0	15-8-0
డిల్లీ	,, డిటా	,, 14-0-0	16-8-0
రాగులు కా. 164 బస్తా 1-కి	,,		8-8-0
నవ్వులు	,,	22-0-0	24-0-0

(2) పప్పు ఖాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి 195 ర.	10-8-0	రు 11-0-0
నెసలు	,, డిటా	,, 10-0-0 11-8-0
నెసలు	,, డిటా	,, 11-8-0 12-0-0
మినుములు	,, డిటా	,, 13-8-0 15-8-0
ఉలకలు	,, డిటా 164	,, 7-0-0 7-4-0

(3) నూనె వస్తువులు

నవ్వులునూనె బా 1-కి	రు 145-0-0	150-0-0
నెయ్యి వ 1-కి	,,	14-0-0 22-0-0
కొండాపురం వేరునెనకపప్పు బా 1-కి	,,	60-0-0 62-0-0
యితర ప్రదేశము	,,	56-0-0 58-0-0
వేరునెనకనూనె గానుగ బా 1-కి	రు 145	మినుమునూనె 130
అమడనూనె బా 1-కి	రు 122-0-0	128-0-0

(4) చిల్లర వస్తువులు

నూయపనుపు బా 1-కి	రు 180-0-0	165-0-0
వూరకనుపు	,,	రు 110-0-0 112-0-0
మిరపకాయలు (గుంటూరు) బా 1-కి	రు 90-0-0	110-0-0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమండు మణుగు 1-కి	రు 40,	45
కాశవాస్తీ పాయకట్టు	,,	రు 60,65
బెల్లము బా 1-కి	రు 40-0-0	50-0-0
ఛింతపండు పాతది బా 1-కి	రు 48-0-0	90-0-0
,, కొత్తది బా 1-కి	రు 35-0-0	42-0-0

(5) ఇనుము

కట్టాలు రఖం బా 1-కి	రు 37-0-0	38-0-0
చదరం	,,	38-0-0 40-0-0
రవుండు	,,	37-0-0 38-0-0

(6) లోహములు

పెండి 100 కులంకు	రు 82-0-0	87-8-0
బంగారము, కులము 1-కి	రు 24-8-0	26-8-0
సవరను 1-కి		రు 15-13-0
ఇత్తడి బా 1-కి	రు 300-0-0	305-0-0
రాగి డిటా	రు 855-0-0	860-0-0
అస్కా చెక్కర బ 1-కి	రు 54-0-0	55-0-0

(7) రంగులు అలిజైరెను

ఆవు కృష్ణడు 20 డిక్రీలు	రు 120-0-0
పొట్టికృష్ణడు 20 డిక్రీలు	డిటా
సింహంమార్కు 20 డిక్రీలు	డిటా
అవుకృష్ణడు 16	రు 110-0-0

ప్రకటన

దొరతనమువారిచే అంగీకరించబడిన పాతకాలలో చదువు కొని మెకానిక్ ఎంజినీరింగు పరీక్షలో జయమొందిట్టివారు కాని, లేక బి. సి. ఇ. పరీక్షలో జయమొంది, మెకానిక్ ఎంజినీరింగులో మంచి అనుభవము గడించినట్టివారు గాని విజయ నగరములో వాటరువర్కును నూపరెన్ టెండరుపదవికి దరఖాస్తులు పంపుకోవలెను తీర్మాన రూ 100-5-125, సంయుక్త కొకసారి వేతనము వృద్ధిచేయబడును. వయస్సు, ఇదివరలో ఎప్పుడు ఉద్యోగముచేసినది, ఇదిగాక ప్రత్యేక యోగ్యత లేమైన యుండిన వానినిని దరఖాస్తు ఫారమునందు తెలుప వలెను 1923 సం॥రం మే నెల 15 క తొలిఖిల్లాగా ఈ దిగువ విలాసమునకు దరఖాస్తులు పంపుకోవలెను.

హునిసిపల్ ఆఫీసు } జి. సుబ్బారావు,
విజయనగరము } ఛీఫ్ క్లర్క్, హునిసిపల్ కాన్సిల్.

అమెరికా ఉత్తర కాలిఫోర్నియా యాత్ర

(మాగంటి బాపినిమగారు, చాటపట్టు)

II

దేవునిచిన్నగ్రామము. ఈవ్యవసాయ విద్యాలయముచే ప్రాయశః కలిగిన, రైలుస్టేషనుగలదు. ఇట్టి చిన్నగ్రామమున బ్యాంకు, రెండు మూడు భోజనగృహములు, బట్టలు, తదితర వాగవి తావనసామగ్రిల యంగడి, చిత్రపటవిక్రయశాల, మోటోరుబస్సు, వరికరముల దుకాణము కలిగియున్నది.

దేవునినుండి కనివారం ఉదయమున బయలుదేరితిని. ఎంతకాలమునుండియో, ప్రయాణమునం దొక నూతనయనభవము సంపాదించుట లెనని యుండెడిది అవకాశము చిక్కలేదు. కాలి ప్రయాణ మానాడుదయమున సాగించితి. ఈ దేశమున మైళ్లకు మైళ్లు త్వరలో ప్రయాణముచేయవచ్చు. ఎట్లంటే మో అమెరికా మోటారుకార్లయమునగి తెలిసియే యున్నది. ఈరోడ్డు, మోటారుబస్సుల బాధితమైన మాడవలెను గాని కలింపవలసికాదు. పేదదేశమునుండి వచ్చిన ప్రాంతపునకు వెంటనే నీదేశభాగ్యదశ గొనవలసివచ్చును. తాదాగోడ్డు, నునువెక్కి మెరయుచుండు, ఇత్తుడిని, పగులగొట్టి, నీమెంటురోడ్డువేయుచున్నార. న్యాయార్థ స్టేషనునందు నయాగరాధారము 50 మైళ్లు చుట్టు పట్ల నీమెంటురోడ్డు, మోటారుబస్సు వేసెనుడు మరునలేను మనదేశమున కొందరిలక్షాధికారుల యుండెయిన, నంత నునువుగా ను సుభ్రమగా నుండవచ్చు యతికయోక్తికాదు. కొన్నిరోడ్లమీద మోటారుకార్లపై గట్టుపుబండ్లు ముచ్చునైన కావరావు. ఒకవేళ యెప్పుడైతే కనబడిన, పేదరయులు కమిషనరులకు బోవుచు న్నారని ప్రయాణికుడు గ్రహింపకమానుడు.

ఇట్టి రోడ్లమీద విద్యార్థులు కొందరు ప్రయాణము చేతురు. నెలపులకు ఇతా కా మండి (నీనిదివరకున్న కట్టణము) న్యాయార్థ కట్టణమునకు అదేకమండి యావలను డబ్బుకర్మ లేకయే పోవుచుండెదరు. ఇచ్చట బిల్లి నండి లాను అంజలిను కట్టణమునకును అట్లే బోవుచుండురు. ఈరెండింటికీ దూరము 450 మైళ్లు. ఈ అవకాశ మెందుకు పోనియవలెనని చిన్న చేపెట్టే చేరబట్టి రాధానిని ఇయలుదేరితిని. (నావెద్దవెట్టే మూడు రయలుమీద పంపివేసితిని) వల్లెండ్రుజూచి చేయివసరి ఎక్కించు కొనెదనా యని కేకవేయవలెనని మిత్రులవల్ల వినియుంటిని. కొన్ని గజములు నడుచుకొన్నామే ఒక వెద్దమడి అపి బండిలో వెక్కించుకొనెను. అమోటారులో సార్లమెంటు వరకు వచ్చితిని. వందనములర్పించి చికోరోడ్డుకు వచ్చితిని. సాక్షిమెంటో కాలిఫోర్నియా స్టేషను ముఖ్యకట్టణము. దేవునికు 15 మైళ్లు. దీనివివరములు మాండు వ్రాయుదును. కట్టణము బయటకు వచ్చి యథాప్రకారము చేసొంట్ల మొదలిడితి. ఎక్స్ప్రెసు డువెక్లెగూని వానంకరమును బాడలేదు. ఎవరు వెక్కించుకో బోయిన రాధానిమోటారు కనబడిన అందులో బోవుటకు స్థిర పరచుకొని యుంటిని. అవ్యసము లేనందుకు కారణములు రెండ్రయ్యెదవచ్చును. ఇట్లు కాలిఫోర్నియా వెక్కించుకొన్నప్పుడు దుష్టులకొందరు ముండగములు చేసియుండుటచే పరాయలు ను వెక్కించుకొనుటకువెరకురు; కేవలదేశీయుడను, కాబోవుట, రెండవది, కాని ఎట్టకేలకు ఒక రాహ్మనించి, 19 మైళ్లు, వారు తెల్లకట్టణమువరకు తీసికొనివెళ్లిరి. అట్టణమునుండి తురయ్యు 34 మైళ్లు! ఇతేవకారము వెల్లియంటిని. అప్పటికి చీకటిపడినది. ఇంకను 52 మైళ్లుండెను. రాత్రియగుటచే రైలుమీద చీకోచేరితిని. ప్రయాణకృషియు భరించలేని విద్యార్థుల నేకులిట్లే స్వగృహములకు పోవుచుండురు. మోటారు గలవారందరు వందలకు వందలమైళ్లు వాకిగ్యంతబండ్లమీదనే ప్రయాణము చేయుదురు. వద్దపుటక నోకరుండరు. స్త్రీలు, వృద్ధులు, కొందరు పిల్లలు మోటారును నడపెదరు. వేసవికాలమున వేసకువేలు, చిక్రాంతిరై, దూరప్రయాణము ఇవపులగుండా, చిన్నచిన్న గుడారములతో సంసారయాత్ర చేసెదరు.

రోడ్లమీద, నూనెడిపోలకు, తినుబండారంగడలకు, మితియుండదు. కూలీలు కొందరు పనులకు మోటారుమీద బోయెదరన్న ఎంతవరకు నమ్మెదరోగదా? నేను కార్మిలు విశ్వవిద్యాలయముననున్నపుడు, కండ్లాడుచు విక్రయలందరకు నా ఆశ్చర్యము వెల్లిబిచ్చియుంటిని. రోడ్లబానుచేయుకూలీలు, కట్టణములనుండి మోటారుమీద బోవుట కొలదిదినములకంటెనే నేజూచి యుంటి. కూలీ.రోజుకంటెయో తెలియనా! మనదిప్రస్తుతము కర్మ, తనాభ్యుదయకంటె వెక్కిరయే రోజుకు నా

జా ఎనిమిదిరోల్లు. అనగా 12 రు. మొదలు 24 రు. వరకు మన దేశకూలీలు రోజుకు 50 రు. ఒకసారిసంపాదించినట్లు వింటిని. ప్రైవేటుట్రగుమనాప్రా(ప్రైవేటు) సంవత్సరమునకు రు 8000-లువైన, నెలకు రు 800-లు వైన దేశమునిచ్చెదరు. వాసింగటను గవర్న మెంటుపకటన జూచియుంటిని. దీనికితగిలెట్లు భగ్యును యుండును. ఏ సామాన్య గృహముజూచినన, మనదేశభాగ్యవంతుల యుండెడుం దు కంటే మించిన సామానుతో నిండియుండును. పోటోగ్రాఫు, వెద్దహోల్లివియము నుండని నివాసమాండదు. చింపిబట్టలు ఆరు రు. సోమరికాని ప్రతి స్త్రీపురుషుల చేరినిండ పనిలిగియుండు ను. గంటకు కూలీ అధ్యము 35 సెంటులు. (మూడు ఒకరూపాయ) కూలియింత మోచ్యుయగుటయే యచట యుక్తినిర్మాణముయొక్క ముఖ్యకేళ్యము. ప్రతిదానికియంత్రము; ఊళ్లుట, బట్టలుగుటు, రోట్టెలుకోయట, గిన్నెలుకడుగుట, తలకత్తెర, పాలు పిరుగుట, చెప్పవలసికాని పనులన్నిటికో యంత్రములు. ఈదేశీయులు మనలను మించినారు. జ్యోతిష్యమునకు రైలుస్టేషను వద్ద ఒకయంత్రము జూచియుంటి. దుడ్డువడిలి చేయివోక్కి, మర్మది ప్పిన, అద్వపడిపిక బయటికివచ్చును. వేలాలు వేయించుటకు మరలుతప్ప వేరొకవిధము జూచియుండలేదు. యంత్రములన్న మిట వినుగువచ్చుచున్నది గాబోలు. యంత్రములుచాలించి, సజీవులగు చెట్లవిషయమునకు వత్తును.

III

తెల్లవారు ఈదేశము నాకమించినపుడు, మొక్కచొప్పి, బంగారదుంప, గుమ్మడికాయ, స్ట్రాప్లెట్టి జీవుడు, డిక్లప్పు, తదితరవంటలులేవు. ఇప్పుడు వివిధ ఫలపుష్పవృక్షాదులు, వొరకనము వారిచేతను, దేశీయులచేతను, అన్యదేశములనుండి తేబదేశు వ్యవసాయశాఖవారు ఇప్పుటికి 44000, నలుబది నాలుకల రకముల చెట్లను దిగుతుతి చేసియుండిరి. ఈదిగుదులలో నీ ఈదేశము యొక్క అధికభలముండెను. అమెరికాదేశమున నీ తరులతారులకై, కాస్త్రుజ్జాలరుగని దేశము, మెదకని భూమిలేదు. వై నా, టెక్సెలు, రవాగ్మెంటులగు దేశములందు, కొండలు, అడవులు, పల్లెట పట్టణములు వ్యవసాయ శాఖాధికారులు, తిరిగితిరిగి తమ దేశమున తువర్యాగవతునని తలంచిన, చెట్లు, విత్తులు, ఎప్పటి నుండియో పంపుచున్నాడు. అందులకై ఏదేశమునాని బాతులై నను, వివిధరకముల, కరి, మామిడి, దూది, వ్రాతు, గడ్డియు నవటకలవు. మనము కదలివెట్టిన, చాలమొగ్రావిత్తులను, అస్సాము అడవులలో అనలు చెట్లనువెదకి, ఇతలుమంచి, వాటివిత్తులనుండి, నూనెడిపి తవ్వకొగులకచ్చి ఈదేశమునుంచి ఆదర్శకోగము నుపాద్రోలుటకు చేయె ప్రయత్నములుజూడ అక్కర్లము కలుగకమానుడు.

ఈ అన్యదేశకృషియులు మొదట, వాసింగటను వ్యవసాయశాఖకు వచ్చును. అచట రోగపరీక్ష చేయబడును. రోగనివారణకు విజయోదయ వెంటనే కార్మివేయుదురు. ఏవిధమైన, పురుగులేకుండ కుర్రవరిచి, కిలోవ్లస్టికి రకగట్టు నానా ప్రాంతములందుండు తమ తోటలకు పంపెదరు. ఇటువంటి తోటలు నాలుగుగలవు. వేడిదేశములనుండి వచ్చిన చెట్లకు దక్షిణమున స్టోరడా స్టేషనునందు రెండు తోటలు గలవు. మనదేశ మామిడితోటలు గలవు. బెంగళూరువంటి కిలోవ్లస్టికి కావలసినచెట్లను, కొంచెము చలికోర్పుకోగిగినచెట్లను, కాలిఫోర్నియాకు పంపుదురు.

ఇప్పుడు నేను వ్రాయబోవునది ఇట్టితోటను గురింగయే. చీకోపట్టణ కమిషనరు వ్యవసాయశాఖవారి తోటలుగలవు. వివిధరకములచెట్లు మున్నగు వివరములచే ఇట్టితోట తెల్లుండు. వో ముగ ఆంధ్రదేశమున కిట్టితోట లననరమా యనునది చదువరులకు స్పష్టపడును.

1905 సంవత్సరమున స్థాపించబడినపుడు 80 ఎకరములు, 1918 సంవత్సరమున 122 ఎకరములు కలుపబడెను. రెండుకొంతలకు మధ్యనుండుటచే, అమితవేడిగాని, అమితశలిగాని, యంతము. భూమి సారవంతమైనది. కొండలనుండి కొన్నితోటలగుండా, కొన్నితోటలలోనికి ప్రవహించుచుండు, అపిలు, అక్రొటు, బాడం, మున్నగుతోటలు పొరుగున నున్నవి.

ఈ దిగువ నుదహరింపబడిన వాటితోనూడ మొత్తం 20,000 చెట్లుగలవు. ఆఫ్రికా, ఆసియా, విరోపా, ఆస్ట్రేలియా, వై నా, జపాను, టెక్సెలు, మున్నగు నానాదేశములనుండి రప్పించబడినవి.

వేరు	మొత్తము (రకములు)
ఆఫ్రికా	60
బాడం	24
అక్రొటు	32
రెగిడం	27

ఆఫ్రికా	25
పిప్పియా	24
కొమ్మకు	40
దానిమ్మ	38
అక్రొటు	16
అక్రిమండు	63
వ్రాతు	500
కూడి	40
గోళములు	1,000

ముఖ్యముగా ఫలవృక్షముల సంఖ్యయే యిచ్చినాను. తోటకు ఏనిప్పు, తేక చెట్లు ఎక్కువవచ్చినది తెక్క రికార్డుయండును. వాసింగటను వ్యవసాయశాఖవారిచ్చిటికి ఒక్కొక్క సెంటురు యిచ్చుట. దానికి యస్. పి. వి. ఫలానాసంబంధ తోటలకు వచ్చినప్పుడు మరల వైసంబంధతో వారి తోటనంబంధ వేసి రికార్డు యుంచుదుడు. ఇట్లు వచ్చిన విత్తనములను చెట్లను పెంచి వాటి మంచిచెడ్డలను జూతురు. మొదట వాసింగటను శాఖకు బంపెదరు. పంచివెట్టుట కెన్నియున్నవో తెలిపినప్పటికి వాసింగటను అధికారి కావలసినవారికి వ్యవసాయ కళాశాలా పరికోధనశాఖకు పంపబడును. ఈనూతన వృక్షముల గూర్చి అప్పుడప్పుడు ఎట్లు పెరుగుచున్నవో ఫలము తెల్లుండునో చిలిక బ్రతుకలైనో మున్నగు విషయముల గూర్చి రిపోర్టు పంపుచుండవలెను. ఏకే కే కొలపలెట్లు (సహాయము) అనెదగి ఈ మొక్కలను బయటకు పంపేముందు చెట్లదాక్తురు వచ్చి పరిశీలించి జబ్బులేవట్లు అధికారపత్రము నిత్యురలెను.

ఇట్టి వృక్షఫలముల దిగుమతియొక్క విలువ యింకయని దక్కకు కలవి గాదు. కాలిఫోర్నియా వారింజ పంట యొక్క విలువ లక్షలకు లక్షలు ప్రతిసంవత్సరము నెల నెల వేసకువేలు నాగినల వారింజపండ్లు తదితరరాజధానులకు వెళ్లుచుండునట్లే ఇట్టి కర్తవ్యమును కారణమెవరికి వ్యవసాయశాఖ.

1870 వత్సరమున వ్యవసాయ శాఖవారు బ్రాజిల్ దక్షిణ అమెరికానుంచి కొన్ని వారింజ మొక్కలు పోషించుటకు పట్టణమునకు తెప్పించిరి. అచటనుండి 1878 సం. స్త్రీ కాలిఫోర్నియాకు కార్మిలము వచ్చుచుండ వ్యవసాయశాఖా కార్యదర్శి రెండు వారింజ మొక్కల నిచ్చెను. ఈరెండు మొక్కలనుండియే ఇప్పుడు 4,00,000 చెట్లెల ఫలముల నిచ్చుతోటలు వృద్ధిచేయబడెను. కాలిఫోర్నియా స్టేషనునందు సంవత్సరమునకు 500 లక్షల డోల్లరు (డోల్లరు మామరూపాయలు) విలువగల వంటపండును. ఏటకు ఇచట బంగారుగనులుగూడ గలవు. కాని వంటల యొక్కవిలువ ఇచట ప్రవృత్తుబంగారమున కంటే 25 రెట్లధికము. ఈవంటలన్నియు నూతనములే. తెల్లవారు వేలువెట్టక పూర్వము ఇప్పుడున్న వంటలులేవు. దీనివల్ల నూతన వంటల పరికోధ సెంక లాభకారియో దేశమునకు స్పష్టపడును.

ఇప్పుడు మనదేశమంన్న గుమ్మడి మిరప పొగాకు అనానకండు బొప్పాయి ఆలయంప శిలాఫలము రామాఫల ముగసోటా మున్నగువి పరదేశములనుంచినచ్చినవి కొందరుకు తెలియకపోవచ్చును.

ఆంధ్రదేశమునందెట్టి తోటలు అవునరమో వివరము లిచట వ్రాచుట. ఆంధ్ర ఆయుర్వేద సంఘమువారు రయియు, ఫలికము తోటలయందు రాహుమున్న వారు, వ్యవసాయశాఖవారు, జమీందారులు అందరు కలసి, ఆంధ్రదేశాధికారిశాఖిద్దరికి ముఖ్య కారకులగుదురు. తెనుగుదేశమునుండి వై నాను మధ్యపరగజాల, వంగదేశము మున్నగు భాగములకు, ఆంధ్రదేశ, ఫలములను, పున్నములను, ధాన్యము ఎగుమతికి అవకాశముగలదు. ఆంధ్రదేశమున కరువులేకుండగ జూచుటకంటే నుత్తమమైన సేవ మరెయొకటిగలదా?

హిందీ - తెలుగు

బాలశిక్ష 0-6-0

మొదటి వాచకం 0-6-1

తెనుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుటకు

వీలయిన సులభ శయిలిని వ్రాయబడినది.

తెనాల ఖర్చు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికాకా ర్యాలయము,

నెం, 7 తంబుకెట్టివిధి మద్రాసు.

బెంగాలు రిలీఫ్ కమిటీ

నివేదికము - లెక్కలు

జడవనంపర్వతము నెట్లంబరు 25 వ తేదిన కంకరా ప్లీముందు బోగ్రాజాహాజీ పాల్వొ జిల్లా వరదలపాలయ్యన. 30 వ తేదికి ఈవర్తమానము కలకత్తావగరవాసులకు తెలియజేయు. అప్పుటికి చుట్టుపక్కలనుండి కొందరు ఈజిల్లా లకువెళ్లి ప్రభుచికిర్యచేయుచుండిరి. బోగ్రావా ప్రభులు చిన్న వడవలను కుడికిని కమట్ తోచినవిధమున సహాయముచేయ ప్రారంభించుచుండిరి.

వరదలవల నప్తపక్షివారికి తగుసహాయ మొనగుటకై ఒకనిధిని ఏర్పరచవలయు నని కలకత్తాపౌరులు అభిప్రాయపడిరి. వరదలవల ఈజిల్లా పౌరులకు ఉద్బంధము లగు కష్టము లేర్పడినది అప్రదేశమునుండివచ్చు వార్తలవల్ల విశదమయ్యెను. అట్టివిరుశిల కిన్ తేదిన కలకత్తాలో పౌరసభ జరిగెను. అదిసమే బెంగాలు రిలీఫ్ కమిటీ అను పేరిట ఒక సహాయసంఘము స్థాపించబడినది.

బాధ్యుడువచ్చు కుటుంబములకు యథాశక్తి సహాయ మొనగవలయునని ఈ సంఘమువారు ఇ డియా బర్మాలుం దలి వార్తాప్రకటయందు వివరింపజేయుట ప్రకటించిరి. భారతీయులు బర్మావా ప్రభులు ఈ సందర్భమున సంఘమువారికి తోడ్పడినవిధము మిగుల ప్రశంసనీయును. ధనికులు ధనసహాయ మొనగిరి. ఇతరులు గడ్డలనుండి. యూకులనేకులు స్వచ్ఛంద శేవకులుగా పనిచేసిరి కొన్ని దినములు రిలీఫ్ కమిటీ కార్యాలయమునందు వినియోగముచేసి క్యూబికించుట కూడ లేఖండెను విరాళములు, ఆహారపదార్థములు గడ్డలు కంపలదునుండెను ఉడయము మొదలు రాత్రి చాలకాలమువరకు కార్యాలయము తెరచి పెట్టెనని వచ్చెను.

కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమువారు 5 వడవల వర్తసంఘమువారికి ఒక వడవ బుద్ధిచ్చిరి. ఈ వడవలలో ఆహారపదార్థములు వరదలు జరిగిన జిల్లాలకు పంపబడు చుండెను.

కలకత్తా యందలి కేంద్రకార్యాలయము వైస్రయూని వల్లిటికాతేజ ఉపాధ్యాయుల రూములలో మొదట నుంచుండెను. కార్యాలయమునకు సంబంధించిన కమల్పాటిని ఈఉపాధ్యాయులే మొదట చేయుచుండిరి. కొంతకాలము జరిగిన పిమ్మట కార్యాలయముకొనకు ప్రత్యేకముగ ఒక గుడారము వేయబడినది.

సన్నెయిచేయు విధము

సంతహరసం దొక ముఖ్యకార్యాలయము ఏర్పరచబడినది. ఇచ్చట ఆహార పదార్థములు మున్నగునవి సాకునగుచుండుట. 18 వందల చదరపుమైళ్ళ పశ్చిమము ఈ వరదలు వ్యాపించియుండుటచే గంత ప్రదేశమునకు సహాయముగా వ్యాపించి జేయవలసి యుండెను. 45 సెంటర్ల ఏ ఏర్పరచబడిన ఒక్కొక్క సెంటరుకు ఒక్క ప్రత్యేకాధికారి కొంతమంది వాలంటీరులు నియమింపబడిరి. ఆసెంటరు సరిహద్దు నిర్ణయించబడగానే ఈ ఆధికారి వాలంటీరుల ఆప్రదేశమునకు వెళ్లి ఒక ముఖ్యస్థా. ముందు తమ కార్యాలయము లేర్పరచుకొని సహాయ మొనగ ప్రారంభించు చుండెడివారు. ఈ సెంటరులకు కావలసిన ధనము వస్తువులను సన్నెయిచేయుట సంతహరసం దలి ప్రధాన కార్యాలయమువారి పని. ఆయాప్రదేశములందలి పౌరుల కష్టసుఖముల పరిశీలించి సంతహరసం ది సాహాయలు లేప్పించి పంచి పెట్టుట సెంటరు అధికారియని. ఈ విధము. పరలు విభజింపబడినది.

అన్ని కార్యాలయముల నిర్మాణము మిగుల సౌక్యముగ నున్నది. లెక్కపుక్రమము, రికార్డులు పుస్తకముగ నులభ్యము గను నుంచబడుచున్నవి. రికార్డులు అధికముగ నున్నను పరలు మాత్రము ఎట్టిఅలగ్యములేక జరుగుచుండును. ఆయాప్రదేశములకు కావలసిన సామానులపట్టికను సెంటరు అధికారి తయారుచేసి వాలంటీరుద్వారా సంతహరసం ది పంపును సంతహరసం ది అధికారులు ఈపట్టికను తయారుచేసి కస్తువులను, ధనము సన్నెయి చేయుచుండును. కలకత్తా కార్యాలయమువారు, సంతహర కార్యాలయమువారు సెంటరుల కార్యాలయముల వారందరు ఒకటే ఉద్దేశముతోడను ఉత్సాహముతోను పనిచేయుచుండుటచే ఎట్టికష్టము లేక ప్రయత్నము జని జరుగుచున్నది.

సంతహర కార్యాలయమునందు ప్రభుమున, 1 1/2 నెల సుఖము చంద్రబోసుగారు ప్రకటనయముగ పుచ్చేసి తిరుగ కలకత్తా కార్యాలయమునకు వచ్చిరి. అదిమొదలు జాక్వరు ఇంద్ర నారాయణ నెకానుప్రగారు సంతహర కార్యాలయపు ప్రధా

నోన్స్టాగిగ పనిచేయుచున్నారు. పిత వైద్యసహాయముచేయు చున్నవారికి కూడ అధికారిగ నున్నారు.

ఒక్కొక్క సెంటరునందును 5 మంది సర్కిలు ఆఫీసరున్నారు. వీరికి వైసికులుబండ్లు ఇచ్చబడినవి. వీరిలో కొందరు దినమునకు దాదాపు 50 మైళ్లు తిరుగవలసియున్నది. ఈ సర్కిలు ఆఫీసరు అందరు గంతహరసం ది చేరి తాము చేయుపని పరిశీలించుకొనుచుండును. వీరు చేయుపని విషయమై పరిశీలించుటకు సంతహరసం దొక నూతనవైజరు ఉన్నాడు.

సంఘమువారు చేయుచున్న సహాయమును 5 విధముల విభజింపవచ్చును.

(1) వైద్యసహాయము

వైద్యసహాయ మొనగుటకు దాక్టరు నుందరమోహన దానూగారి అధ్యక్షతన ఒకప్రత్యేక సంఘ మేర్పరచబడినది. ఈ కాఖకు చేరివారు ప్రభుమున వ్యతక శేవకులను తీసివేయు పని చేయ ప్రారంభించిరి.

పిమ్మట బావులను పరిశుభ్రమొనర్చిరి. అటుపిమ్మట ఆవ సరమైనపుడెల్ల సాభారణ వైద్యసహాయము చేయ ప్రారంభించిరి. అటువ్యాధులు ప్రబలకుండునట్లు వీరు పనిచేసిరి. ఒక పర్యామము నెత్తురుబంకవ్యాధి గ్రహించినట్లుండెను. కాని ఈ కాఖవారి కృషివల్ల ఇది తప్పెను. కొంతకాలము మలేరియా వ్యాధి వ్యాపించెను గాని ప్రస్తుతము ఈవ్యాధి తగ్గిపోవుచున్నది. అలోగ్యపరిశీకులు సౌభ్యముగ నున్నది. ఈకాఖకు సంబంధించిన అధికారులు వాలంటీరుల సహాయముతో అసాన్స్టాగిగ వ్యాపించుపండ్ల ఉత్సాహముతో పనిచేయుచున్నారు.

(2) ఆహారపదార్థములు - గుడ్డలు

సంఘమువారికి 2600 మనుగుల వియ్యము ఉచితముగ పంపబడినది. ఇది కాక 20 వేల రూప్యములకు వియ్యము ఉత్పాదించి సంతహరసం ది పంచివేసిరి. 1 1/2 నెల వియ్యము విరివిగ పంచిపెట్టబడినది. అదిమొదలు క్రమక్రమముగ తగ్గించబడినది. తీసిపోవచ్చి ఏమియు లేనివానికి మాత్రమే ప్రస్తుతము వియ్యము ఇచ్చబడుచున్నది. అటు గుడ్డలు ఉచితముగ సంఘమునకు పంపబడినది. ఈగుడ్డలన్నియు పంచిపెట్టబడినది. 28 వేల కాకులం పంచిపెట్టబడినది.

(3) విత్తనములు

వీడ వ్యవసాయదారులకు విత్తనములను సంఘమువారు సన్నె చేసిరి. 15 వేల రూప్యము లింతులకు వ్యయపరచబడినది. ఇంకను వరి, గోధుమ, మొక్కజొన్న వంటలకు కొంతముగ విత్తనముల సన్నె చేయవలసి యున్నది.

(4) వస్త్రములు

వస్త్రముల నిర్మించుటయే సంఘమువారి పనులలో అన్నిటికన్న కష్టమైనది. వరదలవల్ల నష్టమైన వీలగుడిసెల సంఖ్యను సెంటరు అధికారుల ద్వారా సంఘమువారు తెలిసికొనిరి. వీలగు మౌత్రమే గుడిసెలను కట్టి ఇచ్చుటకు సంఘమువారు తీర్మానించుకొనిరి.

మొత్తముమీద పడివేల గుడిసెలను కట్టి ఇచ్చుటకు తీర్మానింపబడినది. నగటు న గుడిసెలకు 15 రూప్యములు కావలెను, 6000 గుడిసెలు కట్టబడుచున్నవి. ఇందుల కిప్పటికి 60 వేల రూప్యములు వ్యయమైనది. ఇక వారమునకు ఈ ఖర్చు క్రింద 20 వేల రూప్యములు కావలసి యుండును. 18 వేల చదరపు మైళ్ల వైశాల్యము గల ప్రదేశమునందు పడివేల గుడిసెలను మాత్రమే కట్ట గలిగితిమని చదువులు గ్రహింపవలెను.

నూతనమగు సీరులు! మనోహరమగు కీర్తనలు కొత్తదుస్తులు!!
మైలవరం శ్రీబాలభారతీ సమాజమువారు
కృష్ణ లీల
బెజవాడ మైలవరం హాలులో
బుధవారం 9-5-23 రాత్రి 9-30 గంటకు ప్రదర్శించురు
శ్రీ కృష్ణుని లీలలు చూచి తీరవలెను.
స్త్రీలకు ప్రత్యేకస్థలం. రేట్లు:— 3-0-0, 2-0-0, 1-8-0, 0-8-0, 0-4-0.

ప్రభుమున సహాయము చేయుటకు అర్హులైన వీడవారిని నిర్ణయింపవలసియున్నది. వీరికి ముందు 5 రూప్యములు ఇచ్చబడుచున్నది. ఈ 5 రూప్యములతో గుడిసెలను నిర్మించు పనిని వీరు ప్రారంభించవలెను. ఇతడు క్రమముగ పనిచేయుచు ఈ సహాయమును దుర్వినియోగమొనర్చుకొనువాడా అను విషయమును పరిశీలించుటకు ప్రత్యేక నోన్స్టాగిగ నున్నారు. ఈ 5 రూప్యములు సర్వినియోగ మొనర్చబడిన మిగిలినమొత్తము ఇట్లే రెండు మూడు పర్యామములుగ ఇచ్చబడుచున్నది. పడివేలగుడిసెలు కట్టినను ఇంట్లు లేక బాధ పడువారిసంఖ్య ఇంకను అధికముగ నేయు డును. వీడలకష్టముల గుర్తుగిక్కుడ వారికి తోడ్పడవలగుండుట మిగుల కష్టముగ నున్నది.

(5) కాటకమును నివారించుట

బోగ్రాజిల్లాలో పంటలు బాగుగ పండుచున్నవి. కాని కొన్నిప్రదేశములందు ఎట్టిపంటలు లేవు. రాజహాసాజిల్లాలో బాత్తపంటలే కావు. పశువులకుకూడ ఆహారములేదు. పంటలు దుర్బరయి పాధల ననుభవించుచున్నారు. ఏవొకొంత ఆస్తియు న్ను వారు అప్పుచేసికొని బ్రతుకుచున్నారు. ఇతరులు వైకమునై భారమునై చి యున్నారు. ఇట్టివారి కష్టములను తొలగించుటకు మేము ఏమియు చేయవలయున్నాము. ఇంకను రెండుమాసములలో పరిశీలించి మాయని నమ్మించున్నాము. లేకున్న వీరికూడ కొంతసహాయముచే టు అవసరమగును.

లెక్కలు

మొత్తముమీద 1922 డిసెంబరు 21 తేదికి 447000 రూప్యములు విరాళములు వసూలయ్యెను. ఈ మొత్తములో ఆహార పదార్థములకు 28 వేలు, వస్త్రములకు 44 వేలు, వైద్యసహాయ మునకు 40 వేలు, విత్తనములకు 16 వేలు, గుడిసెలకు కావలసిన సామానులు కొనుటకు 78 వేలు రాకులకు 500 ఈ విధమున మొత్తముమీద 192000 రూప్యములు వ్యయపరచబడినది. మిగిలియున్న మొత్తము ఇతరగుడిసెలను కట్టుటకు వ్యయమొనర్చబడును. ఈ పని ముగిసిన లక్ష రూప్యములుకూడ మిగులదు. ఈ మొత్తముతో కాటకముతో బాధపడుచున్నవారికి సహాయముచేయుట అసాధ్యము. అదికాక యింకను గుడిసెలు కట్టవలసియున్నది. సంఘమువారు ఇంకను ఒక సంవత్సరము పనిచేసిన గాని జిల్లాలయందలి పౌరుల కష్టములు కొంతవరకు తగ్గివు.

కావున మహాజనులందరు ఈ నివేదికమును చదివి సంఘమువారు చేయుచుండిన పనిని గమనించి సంఘమువారి ఉద్దేశములు తృప్తికరముగ కొనసాగు విధమున యథాశక్తి విరాళముల పంపవలయునని ప్రార్థించుచున్నాము.

క్రవుల్ల చంద్రరాయి,

బెంగాలు రిలీఫ్ కమిటీ అధ్యక్షుడు.

నోటీసు

నాయొక్క కొమారుడు పన్నం సుందరేశ్వర్తి అనువాడు యింటిలో ఉండక తనయిష్టానుసారం తిరుగడమేగాక దుర్మార్గ సహవాసంబల్ల యింటిల యొక్క దుష్పక్షపాత లోబడి అనాశక్యముగా అప్పలు తీయుటకు ప్రయత్నించుచున్నాడు. అతనికి ఎవరైనా అశ్వులు యిచ్చినయెడల సదరు అశ్వులు నన్నుగాని వాకుటుల సొత్తులను గాని బద్ధకరకచాలకు.

చిత్తూరు, 4-5-1923. పట్నం అన్నామలై శెట్టి.

రంగాచార్యులగారి సమాధానము

రా. బి. టి. రంగాచార్యులు గారు శాసన సభ్యుల రాజీనామా విషయమై పంపిన సమాధానము ఏ మాత్రము విశ్వాసమును పురికొల్పజాలదు. శాసన సభ్యత్వమునకు రాజీనామా నియమల యు సని రంగాచార్యులు గారు తొడిసభ్యులను మొదట గోరియుండిరి. అప్పుడు వారికి దోచిన కారణములు నేడు వర్తింప నట. ఇందుకు కారణ మేమియో తెలియదు. పార్లమెంటుసభవారి నిర్ణయము వెలువడిన పిమ్మట గాని రాజీనామా నీయగూడదని, ఈశ్వరచరిణుగా రొక వంక దలచుచున్నారు. రాజీనామా నిచ్చుటకు ఇప్పటికే కాము మించిపోయెనని రంగాచార్యులు గారు భావించుచున్నారు. శాసనసభ్యులెవరి ననుసరింపవలయునో గద! కొలదిరోజులకు బూర్వము కనికరపూర్వకముగా రాజీనామాలు నేడు పనికిరావనట కడు విచిత్రము. తాము రాజీనామా నిచ్చినచో, శాసనసభ్యుల సంఖ్యలు దగ్గిపోవునట. అన్నిటి కన్నను ప్రధాన విషయము, ఆత్మగౌరవము నిలుపు కొనట యని, రంగాచార్యులు ప్రభుత్వ లింకను గ్రహించుకుండుట శోచనీయము. అట్లును కోల్పోయిన పిమ్మట ప్రపంచము నంతయు సంపాదించినను లాభముండదు. శాసనసభ్యుల నిర్ణయమును రీడింగు ప్రభువుగారు త్రోసివైచివుడు, అట్టి సభ నింకను అంటియుండుట భావ్యము గాదని, గ్రహించుటకు విశేషాలాచనతో బనిలేదు. పేక్కుపియరులోని హామెలు నిశ్చయమువలెనే, శాసనసభ్యుల ఆలోచనలును కాలము గడచిన కొలదిని సజలుచున్నవి. తమ చర్యలను సమర్థించుటకు వీరిపుడు హేతువుల సన్నేపించుచున్నారు.

డాక్టరు మహమ్మదుగారు నిర్బంధ ప్రయోగము

డాక్టరు సయ్యదు మహమ్మదుగారును, హరి కొందరును మలబారుస్థిని పరీక్షించుటకు ఎర్రాడు, పలువనాడు తాలూకాలకు వెడలిపోగ, మేజిస్ట్రేట్లుగారు నిషేధపుటలైరువును ప్రయోగించిరి. డాక్టరు మహమ్మదుగారు రాయలైరువును ఆతిక్రమింప నెంచిరి గాని, స్థానిక జాతీయోపసంఘపు ప్రార్థనపైని, ఆప్రయత్నమును మానుకొనిరి. మలబారుస్థినిగూర్చి విచారించుటకు, అవసరముగల దని సామాన్యముగ నెల్లరింగీకరించెదరు ప్రభుత్వము వారింతవర కట్టి విచారణలకు గడుగరయిరి. దేశ నాయకు లందుకుబూనినచో, వారిని నిషేధించెదరు. మలబారుస్థిని బయల్పడుటకు, అధికారు లేల యభ్యంతరము గలిగింపవలెనో చెలియిడు. ఇది వారి దౌర్బల్యమునే చాలుచున్నది గాని వేరుగాదు. డిస్ట్రీక్టు మేజిస్ట్రేట్లుగారి నిరంకుశచర్యను, మదకాసు మెయిలుపట్టక మాత్రము హద్దించుచున్నది. స్వాతంత్ర్య నిరోధమువలన, ప్రభుత్వప్రతిష్ఠ కెట్టి నష్టము గలుగునో ఈపత్రిక గుర్తించుట దుర్లభము.

విప్లవదల

మితవాదపత్రిక యగు "ట్రీబ్యూను"కు వైతము, సంయుక్త రాష్ట్రమున మంత్రులు రాజీనామా నిచ్చిన పిమ్మట ప్రభువు దొలగినది. "సంస్కరణము లిప్పుడు కొనసాగుచున్నారేని గాంచిన, పూర్ణముగ నవజయము గాంచెనని బోధపడును. అధికారివర్గముయొక్క, నిశ్చల మగు ప్రవర్తనమును, వారి దృక్పథమును, వారి ఆశయములును భారతీయ మితవాదుల దృష్టిని పూర్తిగ మార్చివైచెను. ముంబైపైడి శాసనసభలవలన దేశమున కెట్టి లాభము గలుగునో ఇంకను జెప్పుట కష్టము. కాని, ప్రస్తుత ప్రభుత్వపద్ధతియే కొనసాగుచో

సంస్కరణముల నింతటితో పాతిపెట్టవచ్చును," అని ట్రీబ్యూను పత్రిక వ్రాయుచున్నది. దేశములో నన్ని వక్షములవారును సంస్కరణములు నిరర్థకమని గ్రహించిన పిమ్మట, ఇంకను నా సంగతి నెవరికి తెలుపవలెను? ఎంతకాల మింకను వీనితో చెల్లాట లాడవలెను?

కెనియావ్యవహారము

కెనియావ్యవహారమును గూర్చి రూటర్స్ పంపిన ఆంగ్ల దేశ పత్రికాభిప్రాయము దురభిమానజనిత మనుటకు సందియము లేదు. "బెల్ లుక్" పత్రిక మిల్లరుప్రభువుగారు వెనుకదెలిపిన దురభిప్రాయము నిష్పక్ష అధారముగ నైకొనుచున్నది. భారతీయులు సమానపు హక్కులు గోరుట సాహస మట, దుండుడుకుతన మట. న్యూ స్ట్రేట్సుమెను పత్రిక సయితము, ఆఫ్రికాదేశవాసుల క్షేమమునిగూర్చి అర్థగ బెట్టుట శోచనీయము. భారతీయులకు హక్కుల నొసగుచో, ఆఫ్రికావాసులకు గూడ, నీయవలసి వచ్చునేమో నని తెల్లవారు భయముల దప్ప, వారి యాక్షేపణకు వేరు కారణము గానరాదు. ఇంపీరియల్ సమావేశమున కీనిషయమును నిర్ణయించుట కంపబడు నని, స్పెక్టేటరు పత్రిక బెదరించుచున్నది. ఇట్టి బెదరింపులవలన, ఇంగ్లీషు పత్రికలు బ్రిటిషుసామ్రాజ్యక్షేమమున కెట్టి ముప్పు చెచ్చిపెట్టునో యూహించుట సులభసాధ్యము.

శ్రీయుత మతం బాలను బ్రహ్మణ్య గుప్తగారు

వీరు కడలూరు చెజుసాలనుండి విశుదలయై నిష్కటిదనము చెన్నపురి కేతెంచిరి. చెజుసాలలో నుండునపుడు దేహ మస్వస్థము జెందుటచే, వీరు బలహీను లయినను, వీరి దేశభక్తి ఇసుమంతయు మొక్కబోవలేదు. దేశముకొర కెట్టి కష్టములభరించుట కయినను వీరు సంసిద్ధులుగ నున్నారు. గయా కాంగ్రెసు విధానమునందు వీరికి పూర్ణ విశ్వాసము గలదు. గయావిధానమును పూర్తిజేయుటకు ఆంధ్ర దేశమున పర్యటనము సలిపి, శక్తినించనలేక తోడ్పడుటకు వీరు పూనుకొని యున్నారు. వీరి కృషి ఫల మగుగాక యనియు, త్వరలో వీరి దేహము స్వస్థత జెందు గాక యనియు గోరెదము. కారాగృహ నిర్బంధములవలన, దేశభక్తుల నిశ్చయము సడలు ననుట భ్రమ. అందుకు మారుగ, వారి సంకల్ప మింకను బలపడు ననుట, లోకవిదితము.

వ్యక్తిదూషణ

రాజగోపాలాచార్యులగారి యభిప్రాయములతో నేకీభవింపవచ్చును, ఏకీభవింపకపోవచ్చును. అందరివలెనే, తమ స్వంత యభిప్రాయము నీ సమయమున వెల్లడిజేయుటకు వీరికిని హక్కు గలదు. అభిప్రాయభేద మున్నంతమాత్రమున వ్యక్తులొకరి మెకరు దూషించుకొనుట, మిగుల సమచితము. జాతీయ కార్యవిధానమున కిందువలన నష్ట మొత్తెని గలుగును. బొంబాయి క్రానికలు పత్రికవలె రాజగోపాలాచార్యులగారిని ఉద్బుత్తుడని నిందించుట, వాదలక్షణము గానేరదు. వ్యక్తుల బాధానభయము వలన లాభము గలదా లేదా యనునది వేరు ప్రశ్న. అది లాభకారి గాదనుచో, అవిషయమును వేరువిధమున సహేతుకముగ చెలుపవచ్చును.

బ్రిటన్-ఇరాకు

మొనుషులు రాజుతో సంధి లండను, మే 1:- ఇరాయిము 1-45. క్వరలోకే బ్రిటిషు వారు ఇరాకును ఖాళిచేయవచ్చు ననుచున్నారు. కాన్సుగారి సంతకము బార్నిస్ గారు కొనియాడిరి.

స్థానిక వార్తలు

ఉప్పుపన్ను ఆక్షేపకసభ.

11-వ తేదీని ఉప్పుపన్ను వాతేపించుటపై జరుగనున్న సభకు దివాకరుచాదర్ కేశవప్రెస్ గారు రధ్యక్షుక నమించెదరు.

డెప్యూటీ కలెక్టరుల మార్పులు:-

- డి. కేవ గిరిరావుపంతులుగారు కృష్ణాజెనరలు డ్యూటీకి మార్చబడిరి. బి. వి. శ్రీనారి నాయుడుగారు నెల్లూరు జెనరలు డ్యూటీకి మార్చబడిరి.
- జి. యల్. డి. ముజ్జిగారు గోదావరి ట్రెజరీకి మార్చబడిరి.
- సి. చలపతిపంతులుగారు నెలవునుండి రాగానే కృష్ణా ట్రెజరీకి నియమింపబడిరి.
- బి. వెంకన్నకుంతులుగారు కృష్ణా ట్రెజరీకి ఆనంత పూరు ట్రెజరీకి మార్చబడిరి.

శ్రీ శే. పి. సుపయ్య లక్ష్మీనారాయణగారు

వీరు ఒంగోలు తాలూకాలోని కరవిది వాస్తవ్యులు. గొప్పభూస్వాములు, శ్రోతస్వామిగారవైయున్నారు. వైదిక బ్రాహ్మణులు. ఆశేక రావభర్తృములను విశ్వాకాలలను ఏర్పడి కర్తగాంచిన పితృపాటి వేంకటరంగయ్య గారి మూడవతమ్ముడు వీరు కడచిన నెలలో చెన్నపురికి పకితార్థమై వచ్చియుండిరి. 5 వ తేదీరాత్రి శకునాకండు గంట లగుసరికి వైదికయముడును లోండ్రి శరీరమును చాలించి దివిగోరి. లక్ష్మీనారాయణగారు 28 సంవత్సరముల చిన్న ప్రాయమువారు బుద్ధిమంతులు. ఒంగోలు తాలూకాలో సాధారణముగా వీరిసానుభూతికిగురిగాని భర్తృకార్యములు ఏవియును లేననుట యతితయోక్తికాదు. వీరు తనతండ్రియొకటి చొప్పున నొక సంస్కృతి పాత కాలము చేడి పాత కాలము కృష్ణిగా విం చుచు చున్నారు. వీరి య కాల మరణమువలన కేవలము ఒక వారి కుటుంబమునకే గాక ఒంగోలు తాలూకా వాస్తవ్యుల కంద టి కిని గొప్పలాటు కల్గినదనవచ్చును. వీరికి ఒక కొమార్తె గలదు. భగవంతుడు వీరియాత్మకు చిరతరమగు శాంతిని ప్రసాదించగోరెదము. వీరిపుత్రులన నిరంతరము చింతాసాగరమున ముగిన వీరి యన్నగారిని కినుపాటి మెదిలూరకల్గుగానీ వీరి కుటుంబమునకును మా సహానుభూతి తెలుపుచున్నాము.

రంప వితూరి

చెన్నపురి దొరతనమువారి ప్రకటనము

ఉదకపండలం 3-5-1928

ఇటీవల శ్రీరామరాజు ఆస్థవరంపోలీసుస్టేషనుకు వచ్చెనని కొన్ని వార్తాపత్రికలలో ప్రకటించబడినది. పోలీసులను తిగిచి, గాన తక్కిన పితూరీదారులను ఆరెస్తుజేయుటతో ఆశ్రద్ధ చేయుచున్నారను దురభిప్రాయ ము వాస్తవన ప్రజలకు లు గల చున్నది. కాని అది సరి గాదు. నాలుగు నుల బాయ స్పెషలు పోలీసు కం నెసిలలో రెండింటిని వాయువారాసంఘములను తిగించుచే పితూరీ దారులకు మరల కొంత చొరవ కలిగియుట తోచుచున్నది. కొన్ని నెలల క్రితము పితూరీజట్టును విడిచిపోయిన వారు మరల వచ్చివేరి, 1922 డిసెంబరులో పోరాటము జరిగిన పిమ్మట పితూరీదారులు మూల సమగ్రి గాని యిప్పుడు మరల సచటనచట కలబడసాగిరి. ఏమియెల ప్రారంభమున బాను గారు హామెలు గారి వద్ద నుండి ఆధికారమును వైకొనిరి. అన్నిటి నుండి యూ పోలీసులు మూడుభాగములుగా కేర్పడి పితూరీదారులను తరుముచున్నారు. చాలసారులు పోలీసులకు పితూరీదారులు దూరమున కలబడియు తప్పించుకొని పోసాగిరి ఇప్పుడు పితూరీదారులకు తుపాతులు యున్నగునని చాల తక్కువగా నున్నది. వాటికొరకే వారు ఏమిలు 17 వ తేదీని ఆస్థవరము వచ్చిరి. కాని వారికేమియునుదొరకలేదు. వీరి నణచుద్రొక్కుటకు చాలినంత పోలీసుదళ మిప్పుడు నువ్వమునం దుంచబడినది. అని చెన్నపురిదొరతనమువారు ప్రకటించిరి.

ఇ. ఎస్. లాయరు,
ఆర్టింగు ఫిల్మ క్రెటర్.

విదేశ వార్తలు

జర్మనుల నష్టపరిహారవిధానము

సరాసుల నిరాకరణము - ఏతర్త కారణములు

ప్రజాభిప్రాయము

లండన్, మే 4:—సాయంత్రము 4.35 కైముస్ట్రోస్ నివిలేఖరి ఇట్లు తెలుపుచున్నాడు:—జర్మనీలో తేనెలులే ఇప్పుడు గూడ పరాసులు స్వతంత్రముగ ప్రత్యేకముగ ప్రవర్తించుటకు ఏవరకు అడ్డుపడునటుల లేదు. విక్రయించుటకు గలనీ జర్మనులకు లేఖనపుట సాధ్యమని తోచదు. అట్లు జరుగునని తలంచుటకు గూడ వీలులేదు. పరాసులు ఇంకను బాగు చేయుచున్నాడని ప్రజలు తలచుచున్నారని తెలిపిన ద్వారా ఈ తర్జునకు తరచులను తెలియజేసి వెంటనే వ్యవహారమును పరిష్కారము చేయరాదా యని యడుగుచున్నాడు.

దీనినిబట్టి జాడ జర్మనుల నూచలన వీరు నిరాకరించుటలే తోచుచున్నది.

ప్రస్తుతము జర్మనులు తేనె సూచనలు విఫలమైనను వరల క్రొత్తసూచనలను తేనెటటు జర్మనులను పోయింకేరు గాని నిక తానుపరచదలచుకొనే దనుచున్నాడు.

ఈ తాదాను త్వరలో పరిష్కారము చేయుటకు తగిన శ్రద్ధతీసికొనవలసిన ఇతరులు పరాసులకు ప్రోద్బలము నిచ్చుటయే జర్మనులకు ఆశ్చర్యము తోచునటులు కారణమనిరి.

పారా క్యునోగారు ప్రభుత్వములో పరాసులు రూ. 50 ఖాళీచేయవలె ననుటచే పరాసులు జూకుల లేఖను నిరాకరించి జర్మనులకు ఇచ్చిన ప్రత్యుత్తరము ముద్రాపకముచేసిరి. జర్మనులు తమమాటను నిశ్చయముతో నెదరను అభిప్రాయము వారిలేఖ యందు కనిపించును. రేడియోను ఈజవాబును లండన్, రోము నగరముల కంపెదరు.

1921 లో మద్యపు కేయబడిన 660000000 పౌనులనే ఆధారముగ తీసికొని వ్యవహారమును పరిష్కారము చేయవలసిన పరాసు లనుకొనుచున్నాడు.

పరాసులకు రావలసిన 1800000000 పౌనుల మొత్తమును తగ్గించరా దనుచున్నాడు. జర్మనులు తమకీయవలసిన మొత్తమునంతను తీర్చునరకు రూపును కదలమని పరాసులు తెలియజేసిరి.

క్రవ్ ఆధికారుల విచారణ ప్రారంభమైనది. చాలయంది విచారణను జూచుటకు వచ్చుచున్నాడు. రహదారి చీల్లున్న వారే గ్రామములోనికి రానిచ్చుచున్నాడు.

యునైటెడ్-నేట్సు మద్యపాన నిషేధోద్యమము

పరాసులు యునైటెడ్ స్టేట్సువారిచర్య అంతర్జాతీయ వ్యాయామములకు విరుద్ధముగ నున్న దనుచున్నాడు. సంస్కరణకట్టు రేపకసకృతిని పోయింకేరుగాను వాషింగ్టన్ కు తెలియజేసిరి.

ప్రాత స్మరణ

మెక్సికొనడి న్యూయార్క్ ఆదివారము కేరెనెయన్ ఆలెగ్జాండ్రీయాలో 3 కోట్లబండి ఇటలీ పోయి ఆచల వాన స్థాన మేగ్గురుచుకొను నని ఆత్మకర్తప్రతిక తెలుపుచున్నది.

లండన్ వాణిజ్యసంఘమువారు

సామ్రాజ్యములో పూర్వము కంటే ఇప్పుడు ఎక్కువగ అపారదర్శములను, అవ్యవహారములను రయారు చేయవలె ననియు అందులకు తగిన సాధనసంకలన గలదనియు లండన్ వాణిజ్యసంఘమువారు తెలియజేసిరి.

గోమినియసులతో ఇంకను ఎక్కువగ ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములను జరిపి రాకపోకలకు వీలగునటులు కేరెనెయన్ జోయిన్-డెక్ హిట్లెగారు తెలియజేసిరి.

లండన్ లో 78 డిగ్రీలు ఫారెన్ హీటు - వేడిగ నున్నదని తెలియుచున్నది.

యూరపియను పరిస్థితులు

కర్ణాటకభువు యభిప్రాయము

లండన్, ఆగ్స్టా 4:—కర్ణాటకభువు జర్మను లిచ్చెదమన్న స్వతంత్రపరిహారముగూర్చి ప్రస్తావించుచు నుభ్య యూరపులో పరిస్థితులు భయముగ నున్నవనియు అవి తగ్గుటకు ఈ 24 గంటలలో ఏమియు చేయలేదనిరి. కాని ఇట్టివిక్కు సమస్యలతో త్వరలో పరిష్కారము అగునని తలంచరా దనిరి. నాకు ఈపరిస్థితులు ఎంతమాత్రము ఆశాభంగముగ లేవు. ప్రభుత్వము వారు ప్రెంచి తెలియకలతో మాట్లాడుచున్నాడు. జర్మనుల వరుసలకు మంచివైనను, చెడ్డవైనను అవి మనకందరకును సంబంధించి నిమయుములే అనిరి.

లా సే ను స భ

నుసూర్తి అనుకూలముగనే ప్రస్తావించిరి. మరల యుద్ధము వారంభించుట ఇరుపక్షములవారికిని అననుకూలము. మనకును తురుష్కలకు గల్గిన భేదభావములు సర్దుబాటుకానివి కావు అనిరి.

ఈజిప్టుపరిస్థితులు

త్వరలో ఈజిప్టు ప్రజలు బ్రిటిష్ ప్రభుత్వముతో స్నేహముగ స్వాతంత్ర్యము స్వేచ్ఛుననియును రోజులు త్వరలో వచ్చుగా!

సామ్రాజ్యములో పాక్షికమిక అభివృద్ధి పూర్తిగ జరుగవలెను. ఆఫ్రికాలో జరుగు అర్థికసామ్రాజ్యమువసభలై గంపెదాక తెట్టుకొనుచున్నాడు.

సామిన్య ప్రాచ్యదేశము

లో మరల పోరాటమును సాగించి మేని ఆదంతయు లబ్ధకరము.

రూపునమిశ్రమ

ను సూర్తిచూడ ఆశాభవముగ ప్రస్తావించెను. మిత్రమండలి అందరును జర్మనులలేఖ నెదుర్కొన్న అన్ని విషయములు చిక్కువిడిపోవును. తక్కికి ఇంగ్లాండుకు 3 లక్ష మరుదులకు అభ్యంతర ముండదు.

కె ని యా త గ వ

బ్రిటిషు పత్రికా వ్యాఖ్యలు

భారతీయుల సాహసము!

కెనియా యూరపియనుల కోర్కెలను అణచుకొను తగ్గించుటకు వీలులేదనియు తమకర్తవ్యము తెలిసికొనక తమఅర్హతను తెలియనేక క్రవ్ కాలనీలోనున్న క్షేత్రముఖులతో బాటు సమానస్వత్వముల నీయవలసిన భారతీయులు అధినికే క్రవ్ కార్యాలయము వారితో జేరమాడుట కదసాహస మని పించుకొనునని మిల్నరు ప్రభువు జేట్లుకత్తికలో వ్రాసిరి. ఇక నైనను ప్రభుత్వమువారు భయభజక మనోబౌద్ధిమమును జూచక ధైర్యముగ కర్తవ్యము నరయవలె ననుచున్నాడు.

కెనియా దేశీయుల లాభమును గూర్చి ప్రస్తావించుచు దేశీయులకు గూడ యూరపియనులతో పోల్చి చూచిన ఆన్యా యము జరుగకపోలేదనియు భారతీయులకు సహాయముచేయుట లేదనియు భారతీయుల కోర్కెలకట్టు ప్రతికూల భావమునే వహించి రనియు భారతీయుల పచాల వరకు సదుపాయములను జేయవలెననియు కాని కెనియాలో బొంబయిలో అనుకూల నభిప్రాయములపై ఆధారపడక వికాసదృష్టితో సదుపాయములను జేయవలసిన న్యూస్ పేపరుకొ పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

క్రత్యేక సాంఘిక ప్రాతినిధ్యములో వ్యాయామము భారతీయులకు కలగజేయవలసినయు కాని మామూలు నియోజకాధికారప్రకారము వారికి ఎక్కువగపాతనిధ్యము నిచ్చుట తగదనియు త్వరలో ఇది పరిష్కారముకాకున్నచో ఈవిషయమునకు సామ్రాజ్యభవారికి తెలియజేయవలసియుండునని స్పష్టపరుచుకత్తి వ్రాసిచున్నది.

కెనియా భారత రాజకీయముల డెవలప్మెంట్ ప్రభువుతో మాట్లాడినపుడు కోరికడకగానుగూడ ఉండిరి.

ఆస్తిపై ఎక్కువ కిమ్మతును గట్టుటచే మధ్యతరగతిప్రజలు గోలబెట్టుచున్నారని యూనియన్లు ప్రధానకార్యాలయము వారు తెలుపుచున్నాడు. దీనివలన ఆజాయపునున్న తగ్గించిన లాభము లేకుండ పోవుచున్నది.

లా సే ను స భ

తురుష్కలకు ఇతరులు సహాయపడుటలేదు

5 జేట్లలోపుగ వ్యాయామసాహదులకు తురుష్కీతరులకు నియమించు నిమయమై లాసేనుసభలో ప్రతిష్ఠాంభవ మేపడినది.

మొదటిసభ భగ్నమైపిడక ఈసమస్య పరిష్కారమైనదని చెప్పుచున్నాడు. కాని మిత్రమండలి ఇది కాదనుచున్నాడు.

తర్కిలోనున్న విశేషియుల మాట్లాటకు భంగము లేకుండ తురుష్కసామ్రాజ్యాధికారమును కాపాడెదమనియు 500 హోంస్ రంబోల్లుగారు తురుష్కలకు నచ్చబెట్టి ప్రెంచి, జపాను, ఇటలీరాజువారులు రంబోల్లుగారికి చేయూతకొనగిరి. పరిశోధనకాలము క్రవ్ కచాల తక్కువయిరి. సంధిని నిజముగ గోరుచో సభ్యభావమును వహింపవలసిన ఇస్కీతుగాని తో వెళ్లగాని నుడివిరి. ఇతరరాజ్యములమీద విధింపవలసిన లను మిత్రమండలి తుర్కిపై విధించుచున్నారనియు తాము సంధికి ప్రయత్నించుచున్నారనియు మిత్రమండలి సాగనియ ఉన్నచో వారే ఉత్తరవాదులగుదురని ఇస్కీతుగాడు ప్రత్యుత్తరము నిడిరి.

ఈవిషయమై అనుకూలముగ పరిష్కారము గావలసని యునైటెడ్ స్టేట్సువారు ప్రయత్నించుచున్నారనియు తర్కిలోనున్న వ్యాయామకొత్తు కోవియులు చేయవలసినపనులను నిర్వచింపవలసినయు అమెరికనుప్రతినిధి గ్రూగారుకోరిరి. వెనుకటి సూత్రమును అమెరికను రాయబారి అంగీకరించెనని ఇస్కీతు గారు తెలియజేయలేదని అమెరికను రాయబారి అణెను.

భారత దేశపు వ్యవహారములు

లండన్ మే 4:—ఇండియాలో అతివాదులు ఎంతగంధగోశము జేయుచున్నను నిరంతరంబై ఈ సంకర్షణము ఇండియాలో చాల వెన్నురిగ అల్లురులు లేకుండ ఉన్నదని వింటర్ట్ క్రవ్ ప్రభువు అలెగ్జాండ్రా మంత్రియన నుడివెను. భారత దేశపు రాజ్యాంగం విధానము అభివృద్ధి పొందుటకు ప్రభుత్వమునకు, ప్రత్యేక పక్షములవారి లాభమునకై చూడక దేశాభ్యుదయమునకుగాను అందడను తోడ్పడవలె ననిరి.

మాంటుఫర్డు సంస్కరణములను ఫలోన్యఖరను గాంచునటుల జేయుటకు ఇండియా తరపున పనిచేయుటకు కర్నలు వెడ్జిఫెడ్ అభ్యుత్తులుగను మాతలుగారు ప్రధాన వక్త గను కామన్వెస్థాన బిశపతులు స్పెషలరని డెయిలీ పేరాల్లు పత్రిక ప్రకటించుచున్నది.

ఇందులో బ్రిటిష్ ల్యాన్సువరీ, స్పెల్లు, హోమోనింపుక్, 45 థామన్ బెన్సెట్లు, 50 రాబర్టుహ్యుమిల్టన్ మున్నగువారు చేరిరి. వీరు మంగళవారముకాదు కెనియాభారతీయులతో మాట్లాడెదరు.

కర్ణాటకభువు మరల జరిమానా విధించుట

గంట కిన్నిమెట్లకంటే వడిగ మోటానును నడిపించ కూడదను నిబంధనలకు విరుద్ధముగ ప్రవర్తించినందులకు మరల చూడుపానులను జరిమానా విధించిరి.

సాంఘికవాదులు అధికారము నంతయు తామే చూర గొనుటకు సుప్రభావముతో ప్రవర్తించుమిడ కక్టసర్వేటిన్స్, లిబరలునక్షమువారు తమలోదాము కొట్టుకొనుట వాడిగా దని చిర్చిలుగారు హెచ్చరించిరి. కాన సాంఘిక వాదుల మోసమునకు లోబడక స్నేహభావముతో మెలగవలె ననిరి.

బెర్లినులో నగవర్తకుని బెర్లిను బ్యాంకు గురుస్తా కొట్టెనని ఏలన వలన వర్తకుడు చిచ్చుగానికే చిక్కుమిడలేదట కోపావేశముమీద గొట్టితిగో నాకే తెలియ దనెను.

14595 పౌనులు నిలుపగల వజ్రములను దొంగిలించెనని వజ్రముల వ్యాపారము జేయవా రొకడు అరెస్టు చేయబడెను 10000 పౌనుల జామీనుమీద విడుదల జేసిరి.

పార్లమెంటులో పని ఎట్లు జరుగుచున్నది కనుగొనుటకు ప్రభుత్వము రొకసంఘమును నియమించుచున్నాడు.

బహేయలో హిల్లరుగారు ప్రచారసభలుకలెక. ప్రజలు ఒకరితో ఒకరు కొట్టుకొనెదరేమో యనుభయము గలుగుచున్నది. బాతీయోద్యమములు చెడిపోయినది.

వాతావరణజ్యోతి

1923-సం॥ మేనల 7-వ తేది సోమవారము

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	గత 24 గంటలలో లభిస్తున్న వ్యయము	గత 24 గంటలలో లభిస్తున్న వ్యయము	గత 24 గంటలలో వ్యయము	వ్యయము 1-న చేతిగుండ్ల వ్యయము	వ్యయము 1-న చేతిగుండ్ల వ్యయము
గోపాలపురి	94.8	78.0	...	1.16	0.89
కోరాపుట్	101.2	72.2	...	1.71	0.08
విశాఖపట్నము	101.6	81.1	...	0	0.88
కాకినాడ	101.4	79.8	...	0.14	0.68
చుట్టిపట్నము	101.1	80.2	...	0	0.76
గుంటూరు	112.8	89.2	...	0.74	0.28
కర్నూలు	103.8	76.4	...	0.53	0.29
బళ్లారి	102.1	71.1	...	0.82	0.77
అనంతపురము	101.8	71.1	...	0.87	0.44
కడప	105.7	80.2	...	0.13	0.39
నెల్లూరు	105.1	79.1	...	0	0.47
మద్రాసు	101.8	78.2	...	0	0.57
కడపూరు	98.9	80.0	...	0	0.78
వెల్లూరు	105.6	77.0	...	0.82	1.13
నెలము	102.9	74.8	...	3.24	0.57
కోయంబతూరు	91.4	68.1	...	1.77	0.23
తిరుచనాపల్లి	100.9	77.5	...	0.27	2.05
నాగపట్నము	99.8	80.0	...	0.15	0.56
పుదుకోట	105.2	74.8	...	0	1.65
మధుర	102.0	75.6	...	0.17	2.56
పాంబన్	94.8	79.9	...	0	1.76
తిరునల్వేలి	...	...	...	0.88	2.15
తిరువేంగురము	86.8	75.4	...	0.71	5.28
కొచ్చిన్	90.2	76.4	...	1.71	4.38
కాలికట్టు	81.2	75.1	...	1.69	2.84
మంగళూరు	90.9	74.0	...	0.04	1.65
బెంగళూరు	95.8	64.9	...	3.00	0.91
హాస్సన్	90.0	68.4	...	2.68	0.46
మెర్ పూర్	75.4	68.2	...	1.85	1.55
శ్రీమంగళ	103.3	78.1	...	0.28	0.68
హైదరాబాద్	105.2	78.9	...	0.09	1.12
కార్ పూర్	81.6	74.5	...	0	0.66
రత్నగిరి	87.6	78.1	...	0	0.09
బొంబాయి	89.8	78.8	...	0.02	0.08
హోలూరు	92.7	72.7	...	0	0.58
కొడైకనాల్	74.0	64.0	...	4.07	1.44
ఉదకమండలము	75.7	44.2	...	2.52	0.91

పాతావరణ కార్యక్రమము

అవంతి పుర మండలమునకు యి దేవుడియగు మహారాజు
చట్టనిర్మాణసభకు గల చెంప పొందు బాట నేనొక బాట జేసి
గిరిని విడిచినాను— బి. లక్ష్మణరావు వీరేశ్వర్, (పెన్సిలెటరు అ
లూరు బోర్డు, పు. తి.

దానికి 426 మంది చేపరి, తిలకు స్వరాజ్యస్థికి 50, 00
40,000 కు పైగా చేపరి, పట్టి యింకను పూర్తిగా లేదు.

నూతనపక్షకార్య ప్రణాళిక

(సర్వేంటు)

జేతబంధు చిత్తరంజనరావు భవానిపురం హామిపాద్యులలో బుధవారము సాయంత్రము జరిగిన సభలో స్వరాజ్య పక్షసంబంధమును ప్రారంభించెను మనకందాదును తెలిసిన మామూలువాదములే చెప్పబడెనుగాని, అగభకు వచ్చిన ప్రేతుకులుగాని, జేతముగాని నులిగవటము నూచించిన కార్య ప్రణాళిను అగభకులుంటుల జేయుటకు ప్రోత్సాహము లేదును. దెలుపబడలేదు. వనస్సుకు ఆలోచించుకొనిన కార్యము యెంతవరకు గుడిచెనో చూచుకొనుట జేతము యా యేదెనిమిది మాఁములనంది యున్నట్లే ఉజ్జీగము ప్రభంబబయ్యెను. గుడిచెనము, జేతమునందలి అన్నిచి, అధికారవర్గము ప్రజలకు లాగుటయేనో లే. పోరాడుట టునో జేయుటయే, మాటాగునా సంస్కరణములను జనిజేయుటకో లేక కాశము జేయుటకో జేతముయొక్క అనభవ బొంది నిలపబడవలయును.

పంజాబులో అనుభవము లైడిడక, అధికారవర్గముతో వివరణకరియుగ పోరాడుటనుగూర్చి జేతబంధు తనచిహ్నములను మార్చునునని తెలుపచి యుంటిమి నుంజిల్లెయినను భిన్నమాయెను. జేతము అన్యోన్య వివరణమునకు గాఢముకను అంతరిభాగములు గలఁజుటల జనిజేతుట సిద్ధపడవలయును. ఇట్టిఉభిర్భిద్ధి యెంత విచారకరమైనదై ను జేతము యా విధిని అనభివంపిం తప్పదు నూరిం. తుము స్వేచ్ఛగ బొదలమకొన్నపుడు, ఇతను ప్రతాపమును మేముండును.

జేతము ఇట్లు భిన్నభిన్నమై పోరాడుటకు ముందు జేతబంధువాదాత్మకముకొనెద నన్న నూతనపక్ష కార్య ప్రణాళిను జేత మేల యంగీకరించుటలేదో వివరించుట మాఁధియైయున్నది. జేతములాని వివిధభావులనుభవ్య ప్రయోగమును చిహ్నార్పణచే అధికారవర్గము మన పీఠప్రై నుంచిన చియ్యి తీయవని మాఁచుకొను. త్యాగమార్గములనే మన కీయ్యోగము కుదురును. రాయమనందధికారము కొరకు పోరాడు కొనుచు యింక ఒక రీతివై నొక రీతి విశ్వమును గలుగ గా అధికారవర్గము మధ్య వర్తిగ వచ్చినపుడు ఈ యైక్యము భిన్నమగును. పంజాబులో హిందూమహమ్మదీయులకు కలవాములు వచ్చి ప్రక్షుత సంకర్షణితి వచ్చింది. వారు కాని. సభలలోను, స్థానిక స్వరూపాలనా సంస్థలయందును, ప్రభుత్వోద్యోగములందును ప్రాతినిధ్యమును గూర్చి పోరాడు కొనుచుండిరి జేతబంధువే అగీరించెను. ఈ సంస్థలలో ప్రజేకుంటు కీ యెన్నికలకు నిలిచిన యాచిభేదము తెల్లంబింబింబి సాగరంబింబి ము గలవారు దెలిసికొనవలయు. ఈ భయము చేతనే జేతము స్వరాజ్యపక్షకార్యప్రణాళిను రికస్కరించుచున్నది.

జాతీయవాదు లెపుడు ఈ సంస్థలను ముట్టడించిన తోడనే అధికారవర్గమును విచ్ఛిన్న మగుననియు, జేతమునుకొల్లగొట్టు యంత్రమంతయును పుజేయకుండు ననియు, యా జాతీయ ప్రతిభలే అధికారల స్థాపనను అట్టే ఆశ్రయించెదరనియు, అవేళియితో నొక ఫలకమును జేతబంధు తన ఉపన్యాసమున లిఖించెనని మాకు దెలిసుచున్నది. కాని యిట్టి విజయము చేకూరుటకు మా భియముగ మేము మైన జేప్పిన విజయవర్తముండవలెను మాటను ఆయన గుర్తింప. నుదిలేయెనున్నాడు. రెండవదేవునగా విదేశాగారికెల్లను, రాజకీయ యుక్తులను జరుగు నాకాశమును ఆయన రెక్కయే చేయుట లేదు. ఈ జనత, పోతువుల నన్నిటిని దెలిసికొని సిద్ధప యాత్మమును పనిజేయవలయును. ఈ జనత పోతువులు, ప్రపంచమంతట అడవిచి యుండి యింటియిల్లినవా, కాటెలిజములతో జేరియున్నాని మేము దెలిసికొంటిమి.

జాతీయ, స్థానిక స్వరూపాలనా సంస్థలను స్వీకరణములకోరకే పాశ్చాత్యులు నిర్మించిరి. అ అంగరములు ఈరోజులలో గలిగిన భారతీయకాశ్చిర్భిలిన వచ్చెను. ఈ కెల్లలు జీదారుల కను కూలము జేయుట కే ప్రభుత్వము పోషింపబడుచున్నది. కా ప్రతి విజ్ఞానము కలన నే నేన్ని యో నూతనపక్షము లు స్పష్టింపబడి అమృతమునకు పంపబడుచున్నది. ఈవస్తువులు తయారగుచోట్ల కొలదిమోతిమే ఖర్చుగను. కావున అమృతము పోవుటకు విదేశము లేవైన కాలవలయును. రాజకీయ అధికారమున్నపుడు ఈ వస్తువుల కెక్కుడు అమ్ముకుండుటవలన, వివిధదేశములు ఒకటికన్న ముందరికటి ముం

భారత శాసనసభ్యుల

రాజీనామాలు

స్వవిషయము

(రా. బి. రంగాచారిగారు)

ప్రభాన్న విల్లును గవర్నరు జేరలు సర్వే జేసిండుల కివచ్చుచి దెల్పుచు భారత శాసనసభ్యత్వ విదేశీ రాజీనామా నొంగి మార్గదర్శిలు గవర్నరు నామే దెట్టి, మద్రాసు వార్తా పత్రికలె టికి నీమూనిలేఖకుడు విన్నవించియుండెను ఇట్టిమూనికయే యింకొకటి అలాగు ద గావింపబడెను. కవున యా విషయమై స్వీకారప్రాయమును అందకును దెలిసికొని టవరముగ గాన్పించుచున్నది.

మార్చి 24 వ తేదీ ఆచార్యుల గవర్నరు జేరలు అక్కడ జేసిన సవరణల లక్ష్యము జేయక మొదల న్నట్టే ఇదిజను మై నా న్న విల్లు ను ప్లేటు కాన్సిలు అంగీకారము నకు బంపినపుడు, ప్లేటు కాన్సిలు నకు రణము త్రోసి జేసినవిదక, గవర్నరు జేరలు సర్వీశేషమును గడగునెడల 25, 30 చుండినభ్యుక్తలను రాజీనామాలును పంపవలయునని మొదట నూచించి ది నెనే. అట్లుజేయుటలో నాకు రెండు ఉద్దేశములుండెను. ఒకటి, గవర్నరు జేరలు గవర్నరుని యొక్క తీవ్రతన, ఆయనకును, జేతబంధిల ప్రజలకును పొడ గట్టుటయే జేయటం. రెండవది, వెంటనే జేతములో వరల నెన్నికలు జరుగుటయేనని, యావిషయమై ఆందోళనము గలుగ జేయటం. అట్టిచింతనీకొనుటకు ప దొమ్మిదిమంది అంగీకరించి మిగిలి, యేకావరణములేవైననెమి, అనూచన తిరస్కరింపబడెను. అప్పటికప్పుడు రాజీనామాలోనంగి. యెడల నెంతయోధుల ముండెడిది. కాని యిప్పుడు రాజీనామాలు వెట్టుట కర్తములేదు. అట్లే ప్రభుత్వముతో నెపుడు సంపూర్ణఅనభాకారభావముతో జేయవలయును అ ప్రకారము పని జేయుట యిందు నమ్మకము గల వారె కోల మందిమాత్రమొగలననా నమ్మకము. అట్టేనైనను, అనెంతిలో నొక సభ్యునకైనను అట్టి కార్యాచరణముందు నమ్మకమున్నటుల గాన్పించదు. నాకు నమ్మకములేదు. జులైలో నాకారోజు బండి, మరల అగభులో ఎన్నికలు జరుగున్నపుడు, ఇప్పుడు అనెట్టి భ్యత్వము నకు, రాజీనెట్టి నందువలన లాభ మేముండును? అప్పుడే మేము రానున్నయెన్నికలకు ఆభ్యర్థులుగ నుండుమని ప్రయోచించియుంటిమి ఎన్నికలయలనద్దకు వెళ్లి వోట్ల నడుటట తీరుముగ ప్రారంభమైంది. ఈ ద్విగడువులో వరల నెన్నికలు జరుగునటుల జేయగలమా? అనలయెన్నికలకు అధికారులు గూడ ప్రయోధకుబోయి ఆపదకము. కంటు వెదకులాడును. అచ్చింపులు విజ్ఞులకును ఉత్పత్తివాదులకును ఎక్కడ దొరుకునని విషయములో పోటీలచ్చి జేతన్నాధీనమునకు గడంగడము.

మనదేశమునటి 20 ధీదేశమునకు, ఇంపీయులు, కాకిటిల్లు జేతముల ఆవరణములకోరకు సర్వీశేషమిది సంస్థలతో నేమైన ఉపయోగము గలదా? నూతన పక్షము జేతము యొక్క బలము కావలెనుటకు ముందు ఈ ప్రశ్నను పరిష్కరింపవలయును. అట్టి సంస్థలు పనిజేయుటకు తోడ్పడుచువలన వారిలకు సహాయభూతిముగ నుండి ఒల మేల్పడి విశాళనము పొచ్చును. కానిని ధ్వంసము జేయ దిలపెట్టినవారి భావము మేము దెలిసికొనగలమన. కాని వానితో నావారముజేసి, అనగా వినిపాజాలవై వారికే గల అధికారములకు అందెనిచ్చి అన్నిభముగ అధికారవర్గమును దుర్బుల వెట్టు చేసెదరా? మాకు దెలియులేదు.

ఈ సమస్యలు జేతమునకు మిగుల ముఖ్యమై నవి. వీనిని బహిఃప్రపంచముగూడ పరిష్కరింప ప్రయత్నించుచున్నది. నూతన పక్షవాదులు జేతమును తమ మార్గమునకు దివ్యకొనుటకు తమ యాభిప్రాయములను పొగుగ తెల్లముజేసి ద్విప్పిరి ఒకదీకరింపవలయును. అగంటకేవో ఉత్తేజముగల్గి ప్రమాంధకారములో మన్ని యేదోనిక్కయమను బడయకచ్చును. ప్రభాభావము ఒక్కసారి వైకి పొంగుటతో విభ్యుక్తము నెడదేదనియో, కార్యప్రణాళినుట్టి పోరాడినంతిమాత్రాన మానవసంపదనమునకు ఆయనదృష్టికలము చేకూరదనియు గత రెడుగుంకన్నముల యనభవములవలన తెలిసిగలదు. కరుణకు సర్వకాలము సములమై లొంగియుండు టవరము. జాతీయ మోక్షమునను విశ్వంఖలానిమోచనమునకునే నేమార్గ మేదియను లేదు.

కొనుట జేయుచున్నపుడు గవర్నరు జేరలు గారు జేతమును మరల నెన్నికల జేసికొనువని కోరువా? నాకు నమ్మకము లేదు. ఇప్పుడు రాజీనామా వెట్టుట వలన అనెట్టిలో పోరాడుటకు మన గౌరవమంతయు కగ్గిపోవును. ఇట్టేయొడి యేదైన సంశయము నచ్చినప్పుడు బహిరంగముగ పోట్లాడుట యోక్తము. ప్రభుత్వమువారు పరిపాలనకు స్థమెంటర్గ్రాంటులను కోరెనది. ఒట్టెటుకాలమున ప్రభాన్న సభ్యులు అట్లని కూడచెప్పెను. వారు లొంగుకుండుకు లేక ప్రభుత్వవద్దనిమార్చి పొగుజేయువరకును వారు సర్వీశేషమునద్దకుల నలలించువలలులే యుండదు. మిగిల యెన్నికలకు నిల్చువారికే, యిప్పుడు రాజీనామావెట్టిన లాభకరముగ నుండును. ఈ కు. జేట్లన్నరి నందియు ఆయన చర్యయెట్లుండిన యెట్లన్న ప్రపటన తేకుడనే చూకగా చేరువచ్చును అగభాముతో నెపుడట్లు చేసివో అవని కాలమున జేసినట్లుగును మొత్తమువివర అట్లుచేయుట అట్టే నుంచిగాదు.

కంగ్రెసువాదులు రాజీనామావెట్టువని కోరుట అనభాకారభావముతో కోరెదరు. ఈ భావము సభ్యులకు పంపబాదు. వారినియొకవర్గము బలరంబు పెట్టుగా రాజీనామా వెట్టుయెన్నిక సభ్యులు ప్రభుత్వముతో వోటునిచ్చినవారైన గాఁజయును తేక అనలు వోటునీ యయ్యనిల యై గాఁజయును. పన్ను శేక్రజేయకద్దని వోటునిచ్చినవారు ప్రభాభిప్రాయమును బాటగా దెలుపలేనని నందోమామున్నయెడల యావిషయమై వారు తమ నియోజకల యనభక్తికొరకు కరిద్దపు వెట్టుటలో నర్థముండదు ఇట్లునయ్యెవరకు సాహసించి చెప్పలేదు. ప్రభుత్వమువారు గూడ ప్రభాభిప్రాయ మిందుకు విరుద్ధముగ నున్నది. అంగీకరించిరి. ద్వివిధముగ ప్రజలకు బంపించిన బోధజేయుదు. గూడ సభ్యులనుకోరం. గవర్నరు జేరలుగారి పనిని పార్లమెంటు గూడ ఆమోదింపచిన యెడల నపుడు రాజీనామా దాఖలు జేయవలసిన మూన్మీ ఈ క్వరకీరణు గారు చేసిన కమాచన గూడ అట్లే పరియోక్తముగ నేయున్నది అప్పుడది యింకను అలస్యమై పోయి లాభము తే పోవును. ఇప్పుడు రాజీనామావచ్చినను అగభామును వెలియచ్చు నొక నుగుణమైన నుండును. పార్లమెంటులో మగమెరులకు ప్రోత్సాహకరముగ నుండును. అప్పుడు రాజీనామా లిప్పియెడల, అనకొన్నదనికే కామన్న సభజేసినపుడు వారివై అగభామును పోవుట యగును.

ఎల్లినుకన్య రక్షకులు

యూరపీనులు స ఘమువారి కృతజ్ఞత
కలఁత్రా మె రి:— స్ట్రాయగతి, 507. జాన్ ఘాఫిగార్లకు ఎల్లినుకన్యరక్షణసంకల్పమును కృతజ్ఞతను దెలుపున, యూరోపియనుస ఘ పాశ్చాత్యుల డకు ఇ. టి. యెన్నగారు కృతజ్ఞతను దెలుపుచు లేఖలనాపిరి నాంతిటలవై పండియకొనుటయందు ఎ. రి. శ్రమవై నను కృత్యమునై నను అత్యుమొచ్చుల దనియొనందు 507 జాన్ గారిని గ. రి. ఘాన్ పాద్యుల రక్షణముల బాజ్ భాగ గారిక కృతజ్ఞతను దెలుపవలెనని కోరిరి. స్ట్రాయగతి కంపెనీ లేఖయం దామెనెను ప్రకటించిరి.

బెజవాడభిర్రా ఎన్నికలు

ఈ నెల 10 వ తేదీ గురువారము బెజవాడభిర్రా జిల్లాకాంగ్రెసు సభ్యులభ్యులయెన్నికలు పడవటగ్రామములో జాతీయపాతలాభాభవనమున జరుగును గాన కాంగ్రెసుసంఘ సభ్యులు యావన్నంది దాచుచేయ ప్రార్థితులు— కల్లూరు పాపయ్య, పడవట

ఆంధ్ర హోమావతి వైద్యకళాశాల

దేవాలయం వీధి, కాకినాడ.
ఆంగ్ల భాషాపరిచయము గల అంధ్రులకు

మంచితరుణము

ఈ వైద్యకళాశాలయందు 5 మాసములలో అన్నిభముల రోగములను కుదర్చుగల హోమపత్తివైద్యులు తల్లిగునుకలగుదురు. ఇందుకు ఖర్చు రూ. 100-0-0 లు మాత్రమే. కళాశాల మే 21 వ తారీఖున తెరువబడును. సంగతులు తెలికొన గోరువారు ఒకఅజా పోస్టేజితో వ్రాయవలెను.
Dr. P. Sitaramayya B.A., L. T. & H.M.S.
Temple, Street Cocanad

ఈ ఆశ్రాద్వగంధములూ జన్మని గారడీ, యోగద్వైపి
సా స్థలాముమము, ఇం గ్లీ ము ఇంద్రజాలము మంత్రకాస్త్రము,
జ్ఞాతజైద్వము, యంత్రములూ, అమెరికానాలి చిట్టకేక తనూ
మాల నిచిత్ర విశాదవిద్యలూ గలవు. ఇం తే గా క మనుష్యుని
మాయనుచేయటం, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవంతో
సమాధియగుట, కేరమలేని తలకాయచేత మాటలాంచుట
ఘోమిపైన గజముయెత్తున గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా
నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములూ అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథ
మును చదివిన అత్యుచ్చుతముగా మేజిక చేయగలరని గ్యారంటీ
యిచ్చుచున్నాము. దీని వెల రూ 4-0-0 లు. (21183కె.6)
పి. ఆర్. జనార్దనగారయ్యగారు, పెంగ్లా, గుంటూరు జిల్లా,

శ్రీయుత మరణ బాలసుబ్రహ్మణ్య గుప్తగారు

కడలూరు చెరసాలలో ఉద్యోగుల వార్తనము

శ్రీయుత మరణ బాలసుబ్రహ్మణ్య గుప్తగారు యీ నెల 5వ తేదీ మధ్యాహ్నము 4 గంటలకు కడలూరు చెరసాలనుండి విడుదలయ్యారు. నాటి సాయంత్రము కడలూరుపొలము చెరసాలకు దగ్గర గుప్తగారిని వారితోపాటు విడుదలైన శ్రీయుత మహాలింగశర్మ (కుంభకోణం) గారిని స్వాతంత్ర్యముగిరి. వీరికి స్వాగత మొసరుటకు కుంభకోణమునుండి వ్యవస్థాపక డివిజన్ సామి అయ్యడి గార్లు కడలూరువచ్చిరి. కడలూరు కాంగ్రెసు నాయకులకు ఎం నేతలరావు, రామస్వామయ్య, జెవరాజయ్య, జెవరాజయ్యయ్య, (పశ్చిమ) గార్లును యిరులను వారి స్వాగతమొసరిరి. ఆ సాయంత్రము 8.30 గంటలకు జరిగినది. నాటి ఉదయమున గుప్తగారు నిన్న ఉదయమునకు చెన్నపురి చేరి.

ఉద్యోగుల వార్తనము

ఈ నెల 4 వ తేదీన ఒక మామూలు ట్రైని బూతుకు ది ఎండు చెరసాలను తీసికొని పోవుచుండగా నొక కాన్స్టేబుల్ వార్డు (అనగా వార్డు నంబర్ 1 కి వియమింపబడిన ట్రైని) ఈ వార్డుకు ఒక ట్రైని మానవంతుల చేరినందున కారాగృహమునకు పంపబడెను. నూరు రైంటు అన్యాయమును సంపాదించి వార్డుయొక్క) వానినడిగిన. ఇది ఎందుచేరదులు యాకాబు మాస్టరు సేటుగారి పొయ్యినుటకు తీసికొని పోవుచున్నానని అట్టేచెప్పెను. ట్రైని జవాబుచెప్పగా అధికారముదము వార్డుకు దుర్గానామకలిగి చెప్పిపోయెను. నీవు వాడేట్రైనివేగదా నీ కుటుంబానికే దని అట్టే అడుగగా ఆ వార్డు ట్రైని కట్టుకొనిపోయెను. అట్టే అరచగా తిరుమలశెట్టి రామమూర్తి గారువచ్చి అరచి విడదీసిరి. ఈ కేసుని మరికొందరు కాన్స్టేబుల్ వార్డులకువచ్చి మరల పొయ్యిగాడ నా ట్రైనికట్టిరి. నెలూరు అసహాయవారు లలో నొకసామెలు గారువచ్చిరి. అట్టే వార్డులు చెప్పిపోయెను. ఒక చెప్పిపోయి ఆ సామెలుగారికి చేతికి గాడ తగిలినది. గాంధీజీగారా వచ్చి గోలచేస్తున్నారని కా గార్లు అరచెను. గోలచేస్తే సభ్యులారాయనగారు వచ్చిరి. అంతరంగ దేయములలో మోటువార్డులకు వచ్చి ఇక్కడ చలించిపోయి వారిలో నొకడనెను. పిమ్మట టవరు అక్కినరు మాన్యుగారు వచ్చిరి. ఈ గుంతి జయలకు తెలుపుటకు అసహాయవారు వెళ్లిరి. ఈ ఉద్యోగులకు ఈమె అసహాయవాడలై తిరుచేయుటకు పట్టబన్నిరి. అప్పుడు జయలరు అక్కినరు లేడు. అట్టే వీరి తరుగా కొట్టి జయలరు అక్కినరు తీసికొనిపోయిరి. అచట ఫిఫువార్డు రుండెను. అచట నా ట్రైని పురికొట్టిరి. టవరు అక్కినరు పిమ్మట పోయి జయలరుగా కా తా నే ముందుగా వెళ్లెను అసహాయవారు తెలిసిరి. అతడు సం. తిండికి తెలుసుకొనుచుండగా టవరాక్కినరు మాపర్చెంటుతో చెప్పెను అసహాయవారు నేరము లేదని జయలరు అనుసంతకం మేదనైనుండి మాపర్చెంటు నేరముచారిడే కేసు చేయదలెననెను. ఇదివ్యాధిగాదని శ్రీ టిటి నేని నేకటరామారావుగారు చెప్పిపోగా మాపర్చెంటు శృంగేరించెను. అంతట తగిన వ్యవస్థ జరుపవలెనని అసహాయ వారు లాలోచించిరి. ఇప్పుడు రాజకీయ ట్రైనిల సంఖ్య తక్కువగా నుండుటచే మాపర్చెంటు సరకుకర్తమును ప్రారంభించెను. సాయంకాలమున అన్నమును కరిషింప వచ్చినపుడు సరిముకసారి చెప్పిమాతమని అసహాయ వారు నిశ్చయించిరి. అటు సాయంకాలము జయలరును మాపర్చెంటును రాగా గుప్తగారు వ్యాధిమును తెలిసిరి. మాపర్చెంటు తిక్కించెను. మా మేమిచెప్పినను లాభములేదు. ఆయన కేసు చేసెదననెనని అసహాయవారు లిరి. నే నటులలేదని మాపర్చెంటు ప్రతికూ.

మాకు నూటలకడ లేదని ఒకరని అలాగా చూస్తానని అతడు భోజముతోపోయెను. భోజము మానివేస్తామని అసహాయవారులనిరి. అదిగాదు లాకపులో వెళ్ళమని కలుకు పంపవలెనని ముగించరి. ఆగంతి మాపర్చెంటుకు తెలుపుటకు యిద్దరి పంపిరి. అలాగా అని మాపర్చెంటువారిని పొమ్మని జర్నీ పోలికులను పంపుదని తెలిపానుతో చెప్పెను. 6-30 కు లాకపులో వెళ్ళదనగా 4-5 మంది తప్పు కిక్కిన వాడవరును పోలేడు. రాత్రి 9-30 కు రిజర్వు

జూబులు

అన్యవైఖ్యలకు విన్నవములు

మహారాజులారా వైఖ్యలకు శోక్తము ముఖ్యముగా అచరణమున కాన్స్టేబులారా తీసుకొనములు చేయిస్తానక్కా జరిచుచుండ, మనము అట్టి శోక్తమును వివేచి అకాన్స్టేబులకు మన శ్రావోక్తమును అచరణముచేస్తాము. ఇవివయమును గురించి మనవైఖ్యలకు విచారించగా మన పోలోహితులు చెప్పిన మేరకు అచరణముచేస్తామనియు, మా పోలోహితులు వైఖ్యలకు శోక్తమును అచరణముచేదని నుడువుచున్నారని (వైఖ్యల) చెప్పియున్నాడు. మనవైఖ్యలకు చెప్పినది గొప్పపాదము. పోలోహితులు వైఖ్యలకు శోక్తమును అచరణముచేదని చెప్పియుండదు. పోలోహితుల శోక్త మేమనగా వైఖ్యలకు చిరకాలమునుండి శ్రావోక్తరీత్యా కార్యములు జరిపించుకొనుచున్నారనియు శోక్త మునుండి వివేచన వైఖ్యలకు వ్యాపారము మొదలుగాగల కార్యములకేయవారు. కాన శోక్తమును గురించుట అవధియుండదనియు చెప్పియుండెదమను. వైఖ్యలకు తెలిసిన వార్డులకు మరొకరిని కారణము లుండవచ్చును. వైఖ్యలకు శోక్తము అచరణము వారి(పోలోహితుల) ప్రామాణ్యము కిక్కిరియించుటకు వారి వరుసడికి లోటు వచ్చుననియు ఉండవచ్చును. శోక్తముచరించు విషయమును గురించి మనవైఖ్యలకు మాట్లాడుకొనదదు. కాన మనశ్రావ్యముగా సాధించుట ప్రయత్నించుచున్నాము. ఇట్లు అనాదరణచేయుట వర్తమానమునకు వ్యతిరేకముగనుండును. కాన కులగౌరవములను కాపాడుటకు ఈ శోక్తమును ఎవరును అలక్ష్యముచేయక అచరణ లోనికి తెచ్చెదమనగా.

(2) కిక్కిరాచుటలో అనగా గజము విశాఖకట్టల ముఖ ప్రాంతములందు నాటుగువర్ణములైకి వైఖ్యలమౌరము పోలినుదగ్గర మెటారులోవచ్చినది. ఆనాడు సాయంకాలము మహమ్మదీయులు తప్ప తక్కినవారు భోజనము చేయలేదు. అక్కిడియలవిజిటరు కృష్ణమూర్తి గారును రిజర్వుపోలిను ఉద్యోగులను అసహాయవాడు నడుగ గ వారు సంగతు లన్నియును చెప్పి నూపర్చెంటు ఈ మా పణ శోరరలెను లేనిపో కొట్టలోకి పోమనిరి. అంతట పోలిను అ వారిని బలిమిని కొట్టలోకి తాళము చేసి పోయిరి. తరువాత నూపర్చెంటు ప్రతికూలోకి పోయి బట్టలు పక్కలు పుస్తకాలు పాత్రలు అన్ని తీసికొని పోయెను. తెల్లవారి 6 గంటలకు తెలుపులు తియవలసియుండగా 8 గంటలకు నూపర్చెంటువచ్చి ఒక్కొక్కడికికొన్ని తీసి ముంకెదనెను. 10 జయచ్చి తెలుపులు మూయించెను. కొందరు స్వామిచేయి పిలువలేకపోవుటచే గంజుగాడ త్రాగలేదు. అక్కిడియల విజిటరు మరలవచ్చి అడిగిలేనికొని కాన్స్టేబుల్ వార్డులకు తప్పని లేల్చెను. తరువాత జిల్లామేజిస్ట్రేటు పోలిను నూపర్చెంటులు మున్నగువారు వచ్చి మేదమిదగ్గరపోయి ఏదో అలోచనచేసి అసహాయ వారులయెద్దకువచ్చి అడిగి లేనికొనిరిగాని వారు చెప్పనివయములను వివర ఏల లాకపులోనికిపోలేదని మేజిస్ట్రేటు గడించెను. అంతకు 5-6 గంటలకు మున్నపు చొక్కలింగంపేళ్ళ గారికికొన్ని అయనలేనపుడు సాయంకాలం పుస్తకాలు తీసికొనిపోయి మరి మూడుకోరికలకు మరల రహస్యముగా తెచ్చివెట్టిరి. మనిఅర్ధము తిప్పివేస్తారు. ఉత్తర అయియ్యారు. కాయగూరలు వస్తే తామే తీసుకొంటారు. వైద్యుడు చెప్పినవస్తువులూడా రే పనిమా పని జరుపుతారు. మాలో వివాదాలు కలుగజేస్తారు. సుబ్బయ్యపేళ్ళ అక్క చనిపోయినదని పుత్రరం వస్తే చాలాకోరికవరుకును ఆయనకు తెలుపలేదు. మమ్మలకు అవమానము చేసెదరు అని అసహాయవారు జిల్లామేజిస్ట్రేటుతో తెలిపిరి. ఎరి యిబ్బందులు వారు తెలిపిరి. 5 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు తెలుపులు తియలేదు. కేసుచేయుటకు రిజర్వు జయలరును డిప్టిమేజిస్ట్రేటుగద్దకు పంపిరి. అతడు కేసు చేసి 4 గంటలకు తిరిగి చెరసాలకు వచ్చెను. పున్నయ్య కాన్స్టేబులకు రామా రావు, రామమూర్తి, సామెలుగార్లు వైని చుత్రమే కేసు చేసి రని తెలిసింది. వ్యాచెమిచేసినను శరే మేము సర్వసాధనముగా నున్నామని అసహాయవారు లిరి. 5 వ తేదీ సాయంకాలము కడలూరులో జరిగిన బహిరంగసభలో నే నీవిషయములన్నీ టిని తెలిపితిని శ్రీయుత సుభద్రాబ్రహ్మణ్య గుప్తగారు తెలిపిరి. గుప్తగారు నిన్న ఉదయమునకు చెన్నపురి చేరి మహారాజులకు మనకు వచ్చిరి. ప్రస్తుత విషయనే యున్నాడు.

తమ శ్రేయోకర్తమును నిలుపుకొనియున్నారనియు తక్కినవారు కర్మములవారు ఏమైపోయి ఒకపేరెగగా. ఏర్పడి రనియు యిందుకొనామ సంఖ్యకు సంబంధించు చు. రా. రా. శ్రీ. శివగారి కారాయణరావుగారు ఎమ్. జి. ఎల్. టి. క్రాసెయ్యారు.

(3) ఇతరకాన్స్టేబులలో మనవారు స్వకర్తము వదలక తమ శ్రేయోకర్తమును నిలుపుకొనియుండగా మన దేశమునందు మనము మాతము స్వకర్తము వదిలియుండుట మంచిదికాదు. ఇందుకు ముఖ్యకారణ మేమనగా మనవైఖ్యలకు విద్యాధికులు అనగా వేదాధ్యక్షములు తెలిసినవారు లేనందున ఇతరమూల్యము ప్రాప్తమైనది. కాన్స్టేబులపైను మెలకువ తెచ్చుకొని, కొన్ని గ్రామములవారు చేరి ఒకసభచేసి ఆ సభకు జచ్చి యుండు వైఖ్యలకు భవతులగువారు చేరినెనరి మాతము సహాయముచేసి మన వైఖ్యలకు అంతు వేదపాఠశాల ఏర్పరచి వారికి భోజనాది గదుపాడుమునూడ శ్రయతన. పాతకాలకు ప్రామాణ్యములను వచ్చియెడల వారికొక తగుమైన పాతలను ఏర్పరచుటయే శ్రేయోదాహరణగా నుండును. ఈ పాతకాలకు ఉపాధ్యాయులను మన పోలోహితులవార ఏర్పాటు చేసికొనవచ్చును. ఈవిషయములో కిక్కిరిపొంది శ్రేయస్సు పొందమనగా.

కిక్కిరాచు నారాయణమ్మ,

డిప్టిమేజిస్ట్రేటు అండ్ తాలూకుబోర్డు మెంబరు,

బండమిదగ్గలి ఆఫ్ మరూరు, అసంతపురం తాలూకు.

బాపట్లతాలూకా ఎయిడెడ్ ఎలిమెంటరీ స్కూల్

మేనేజర్ ఎన్నికలసభ

ఈ సభ, 29-4-23 ఆదివారము, 8 గంటల 1 గంటనుండి, బాపట్ల హిందూబోర్డు ఎలిమెంటరీ స్కూలు భవనములో, మ-రా-శ్రీ, చీరుకుత్తి వేంకటరత్నము శ్రేష్ఠిగారి యాజమాన్యముక్రింద జరుపబడినది. సభకు 22 మంది మేనేజరు హాజరైరి. శ్రీ దైవపార్థసారథి సభ ప్రారంభించబడినది. ఈ గుంటూరుజిల్లాలో నుండు, (బోర్డువారి, మిషన్వారి పాలసలో నుండు, స్కూళ్ళ మేనేజరులనుండిగాక, తక్కిన) అన్ని బాలకుల ఎయిడెడ్ ఎలిమెంటరీ స్కూళ్ళ మేనేజరులనుండి జిల్లాసంఘము ఎన్నికలవ్యారం ఈ జిల్లాకు, ఇద్దరు మేనేజరులు, శ్రీ గుంటూరుజిల్లా ఎడ్యుకేషనల్ కాన్సిలుకు మెంబరులుగా తీసికొనుభాగ్యము మనకు లభింపజేసిన, శ్రీ ప్రభుత్వమువారికిని శ్రీ ఎడ్యుకేషనల్ కాన్సిలువారికిని ఆసంత వందనములతో మిగుల కొనియాడుచు, ఇట్టి విషయమును తెలియజేసిన, శ్రీ గుంటూరు జిల్లా స్కూళ్ళ ఇన్స్పెక్టరు దొరవారి డిన్ 85 జి. ఎల్. ఆఫ్ 23 తేదీ 2-2-23 తర్జున సమసరించిన, శ్రీ హిన్నూరు రేంజీ స్కూళ్ళ 5వ అసిస్టెంటు ఇన్స్పెక్టరువారి, డిన్ 65 జి.ఎల్. ఆఫ్ 23, తేదీ 28-2-23 గల ఆర్డరును చదువడమైనది. ఈ హాజరైన 22 మంది మేనేజరులలోండి, గుంటూరు జిల్లాసంఘమునకు సభ్యులుగా నుండుటకు, ఈక్రిందివారు ఎన్నుకొనబడిరి. మ-రా-శ్రీ యన్. ఉపేంద్రరావుగారు పెదనంది పాడు హిందూనెల్, వరగాని పంచమాస్కూల్ మేనేజరు, పెదనందిపాడు పోస్టు.

2. ఆర్.యల్. నారాయణరావుగారు ఇనగల్లు హిందూ ఎలిమెంటరీస్కూల్ మేనేజరు, పెదనందిపాడు పోస్టు.

5. రాజుపాలెపు రామమూర్తిగారు చీరాల హిందూ ఎలిమెంటరీ స్కూల్ మేనేజరు, చీరాల పోస్టు.

4. మేడికొండూరు అక్కయ్యగారు, రంగపునాయుడు పాలెం పంచమాస్కూల్ మేనేజరు సంతరావురావుగారు.

ఈ నలుగురును గుంటూరుజిల్లా ఎయిడెడ్ ఎలిమెంటరీ స్కూళ్ళ మేనేజర్ల సభకు మెంబరులుగా నుండ నర్హులైరి.

అంతట శ్రీరాజధర్మప్రార్థనతో సభ ముగించ బడినది. ఇందలి కాపీలు ప్రెపురేయించబడి, శ్రీ వెనిడెంటుగారి సంతకములతో, శ్రీ గుంటూరుజిల్లా ఎడ్యుకేషనల్ కాన్సిలు వెనిడెంటువారికిని, శ్రీ గుంటూరుజిల్లా ఎడ్యుకేషనల్ అక్కినరు వారికిని, శ్రీ బాపట్ల పొన్నూరు, రేంజీలస్కూళ్ళ డిప్యూటీ ఇన్స్పెక్టరువార్లకును పంపబడినది.

శ్రుతితాలూకాకును, ఏనధుని సెక్రటరీగాతో ఒకరు లేటాటున ముందు నిలబడి తమ తమ తాలూకా సంఘ ఎన్నికలను ఈ మెయి 20 తేదీలోపలనైనను తప్పక నెరవేర్చవలయుననిన్ని ఈమెయి నెలఖతుననైనను ఈ జిల్లాసంఘమును నెల కొల్పి ఎన్నికలు జరుపుకొనవలయుననిన్ని గుంటూరుజిల్లాలోని శ్రుతితాలూకాలోనుండు ఉపాధ్యాయసంఘ సెక్రటరీగార్లను మిగుల విధేయుండనై ప్రార్థించుచున్నాను.

సంకా ఉపేంద్ర రావు

పెదనందిపాడు ఉపాధ్యాయసంఘ సెక్రటరీ.

శ్రీయత కటికనేని వేంకటరామారావుగారిని
యూనెల 23 వ తేదీని కడలూరు చెఱసాలనుండి
న ద లె ద రు

1922 సం. జూన్ మే 5 తేదీన సెయ్యారీటి సెక్షన్
క్రింద చార్జ్ చేయబడి పూర్వీక నిర్దేశించి చెందగలగల
వికస్సరము సామాన్యము. జూనియరును, పద్మనాభక
మేలమ వంశోద్భవులను శ్రీ బొబ్బిలి రంగారావు వెంగళరావు
సంతతిలో చేరినవారు (శ్రీ వేంకటగిరి (1) (2) రాజగారి
బంధువులను నైన శ్రీయత కటికనేని వేంకటరామారావుగారు
యూనెల 23 తేదీ కడలూరు క్రిష్ణ జన్మస్థాననుండి విడుద
లై యూనెల 27 తేదీ మాడుకంటల బండికి గూడూరు మార్గ
మున వేంకటగిరి చేరుచున్నారని గాన వారిపై గాధవిధ్యము
గల పురజనలందరు వారి సెయ్యారీటి సెక్షన్ముగా ఆహ్వానిం
చెదరని ప్రార్థించుచున్నాను. —స్వకీయ విలేఖరు.

సెకండరీ ఎడ్యుకేషనల్ బోర్డులు

మే 2 వ తేదీ యాంధ్రప్రదేశ్ సెకండరీ ఎడ్యుకేషనల్ బోర్డు
తేర్చుకుంటున్న వివరించితిని. కేవలము గ్రామము గ. ప్రభుగ
గవర్న మెంటునుండి గ్రహించి జిల్లాలోని సెకండరీ స్కూళ్లకు
నాణ్యతకను బట్టి కుచిపెట్టుటలో తృప్తి చెందక యా క్రింద
మనవారింపబడిన వానివిషయమై పోలుబడవలెను.

ఈ ప్రాధ్యాయుల జుస్టిస్ తొలగించుటకు ముఖ్యముగ
(1) పడిపోవుచున్న (సయివేలు సెకండరీ స్కూళ్లకు జిల్లాబోర్డు
గాని మ్యానిసిపాలిటీలు గాని రివీజ్ నవలెను. (2) సెకండరీ విద్య
తగు ఖర్చు గవర్న మెంటు జనరల్ రివ్యూ నుండి భరింపవలె
ననెను నియమము గవర్న మెంటు గుర్తించునటుల జేయుట (3)
ఈ ప్రాధ్యాయుల లాకేటికమును గ్రహించుచు నొకే సర్వీసునం
దుండుట (4) సివిల్ సర్వీసు రెవ్యులేషను ఆయివేలు స్కూళ్ల
టీచర్లకు కర్తవ్యజేయుట (5) సెకండరీ విద్యకు సెకండరీ బోర్డు
వారిచే విధించుట సెక్సు ప్రొవిజను స్కూళ్లకు గూడ జెందు
నటుల జేయుట (6) బొంబాయి రాజధానియందు వలె స్టేషన్
కమిటీలో జెప్పినటుల గవర్న మెంటు స్కూళ్ల టీచర్లతో సహా
జిల్లాబోర్డుకు స్వాధీనము జేయవలెను, (7) జిల్లాబోర్డు యన్ సె
క్టర్ల జిల్లాబోర్డు సర్వీసునందుండి జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటు స్వాధీ
నములో నుండుట (8) ఈ ప్రాధ్యాయులు యిక్ స్పెక్టరులుగను
యన్ సెక్టర్ల టీచర్లుగను కరువుగ మార్పుచుండుట (9) మిడిల్
స్కూళ్లకు హై మాస్టర్లు ముఖ్యమంత్రిగారు కొకవర్సాయ
ము మార్పుచుండుట (10) జన సామాన్యమునకు విద్య గలదుట
గాను నువన్యాగకుల జిల్లాబోర్డువారు నియమింపవలెను. ప్రస్తుత
విద్యావిధానము లోపభూయిష్టమైనదని జనసామాన్యము నమ్ము
చుండిరి. అట్టిస్థితిలో విద్యావిధానమందలి లోపముల నవసరమై
రి తొలగించవలెను, అందుముఖ్యముగా
(1) ఆంగ్ల భాష నులు ప్రాంతీయ భాషలు కొను
పడతి నిరూపింపవలెను (2) కామ్రము లన్నియు నాంధ్రమున
జేర్చబడవలెను (3) హిందూచేతవిద్య అందు నుఖ్యముగ హిం
దుమతాచారము; హిందూచేత భూగోళకామ్రము బ్రతిభ
ఎవరైతల్లు బదులుగ నుండవలెను. (4) ప్రామాణ్య లెక్కల
లో ఎ. వి. సి. విభజన గుర్తించవలెను. (5) ఎల్లమెంటరీ విద్య
మూలము ఫీజున, కమిషన్, డిజిట్రీ, రెజిస్ట్రే, అల్ బిట్రా,
వామెంటింగ్ గలవలెను. (6) చేతికనలు విధిగ గెర్వవలెను.
(7) వాణిజ్య ఆయుధ ఫారములలోని మార్పుల కివాన్ ను
బడవలెను. (8) అంజనాము యాగినిసమిష్టికి యూనిట్లలో
క్లాసుకు కయారుచేయుటకు బ్రత్యేకముగ నింబర్ మిడియేటు
క్లాసుకు చెందున ప్రామాణ్యము నుండవలెను. సరిము లెక్కి
కలో పడితే కయారుచేయుట క్లాసులుగూడ నుండవలెను. ఏ
శిష్యులమెంటువారు ఆయా శిష్యులమెంటుకు గానలసిక పరి
క్షలు జోగింపవలెను. నలుగురి ఎడ్యుకేషన్ నియమయే. ప్రామాణ్య
పనిగాని ఏ యొక పరిక్షకును విద్యార్థుల తయారుచేయుట
గాదు. పరియు సకేత కూచనలు గలవు.

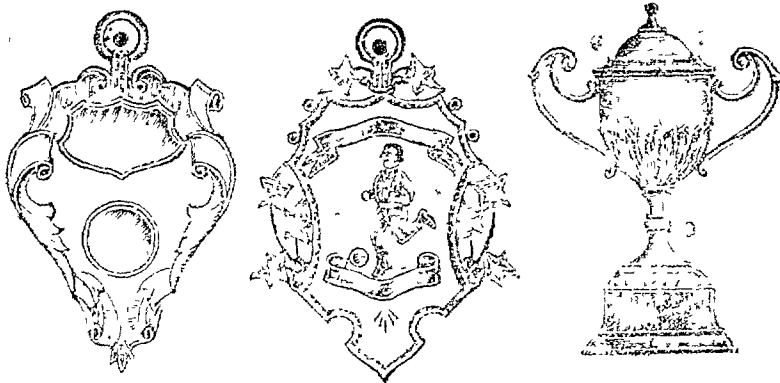
నిజమోలు సీ తారామయ్య, బందరు.

100 - 200 లాభము

స్వరాజ్య సిగరెట్లలు - అన్ని జోకంపెను. చూడయ్య
నది; అయితే మిక్కిలి ప్రేమ మైనది.
ధరలు:—బ్లూ, నలుపు 6 గ్రాములు రూ 0-14-0 12
గ్రాములు రూ 1-8-0, (16) గ్రాము 4 ఎలుపు 8 గ్రాము
రూ 1-6 గ్రాము 1-12-0 12 గ్రాము 3-4-0 20 గ్రాము
9-4-0 పోస్టు, ప్యాకింగు ఖర్చులు కరు.

Swaraj Ink Factory,
173/3 (7) Cornwallis street, Calcutta.

బహుమతి నొసంగుటకు - మెడలులు - కవలు

కెడి మెడలు 1-5 రూ 3 నుంచి 6-0-0
కవలు బంగారు ... 15 ,, 100-0-0
కెడికవ ... 12 ,, 100-0-0

ఇప్పుటి కాలానుసారముగా అందముగ చేయించి - యున్నాము. పలుకములు చేయబడి సిద్ధ
ముగ నున్నది. అనేక ఆఫీసులకుంచి బహుమానప్రతీకలు వచ్చినవి.
ఒకవారి మావద్ద తెచ్చించి గొనినయెడల మరిల వేరేవారివద్ద ఎప్పుడు తెచ్చించుటకు ప్రయత్నముచేయు
యిండియన్ జ్యూయలరీ మార్బు నగర్ వేట, బెంగళూరి సిటీ.

ఆంధ్రజ్యోతిషాలయము

(1) జాతకచక్రము (బుడగ) యొక్కవలగాని (2) పంచగానే జాతకము పూర్తిగా ఆయనలకు కయారుచేసి
పుట్టికేడి, జననకాల ఘడియలుగాని (3) జాతకనియొక్క జన్మ
శాచము, గ్రహుకపురమును, మాత జాతరము వాయునకు
యముగా, ఈ మాతతో నేరియో యొకటి మాత బంటియె
డెట, జాతకనియొక్క రూపము స్వభావము, శరీరాశోభము,
భవనంపాద, ఆయుర్దాయము, భాగ్యము, సంపాదన, కళిత
సౌఖ్యము ఉద్యోగము జననము మొదలగు 25 సంకతులు దా
ఖలా కొరకు ప్రాసించుటగా రూ 1-4-0 లకు వి. పి. గా పం
చెదము. ఈ ప్రాసన సంకతులు సరిగా నున్నయెడల, జాతకని
యొక్క ఆయుర్దాయము అభిమతము, కరుణాబోధ ప్రతిరోధ
ఫలములు, అనగా, మహాదళ, అంతర్జాతరములు, బల పూరా
జాతకము కామ్రముకముగా కయారుచేసి పంచెము. పూరా
జాతకమునకు రూ 5 లు, అగును. పూరాజాతకము వాయునకు
కొనువారు రూ 2 లు, ఆద్యాత్మ సుందగా పంచెదము. అట్లు
ఆకెళ్ల వేంకటేశాస్త్రి 'దైవజ్ఞుడు' గోపాలపురం కొత్తపేటపాపు, గోదావరిజిల్లా.

విశాఖపట్నం నా. వై. శాఖ మాస ప. 2 సోమవారము

ఇదివరలో మావద్ద నగలను కొనకుండిన
ఒక్కసారి కొనిచూడకోరెదము.

మేలైన కౌపులకమ్ములు } ఇదిగత మిక్కిపుడకలు, సాధారణవేసలు, } పుష్కరాగములతోడు
అను. 50-150 లు వరకును } క్లావర్ కేరెటలు, అంటుపోగులు మున్నగువి } భర రు. 40 నుండి
అంతకువైనను గలవు. } చదా చాచులోనండును బానద్దలేనివి మీ } రు. లు 80 నుకు గలవు.

అను. కృష్టికరముగా తేలిక వాణిజ్యముకొని నైకము తిరిగి యిచ్చెదము. చొక్కపువెండికి, సహజబంగారమునకు
తేలిక పూచీయ్యబడును.

(2) నగలనగలు, 25 వై నాబజారుకోర్డు, ముదాను.

THE BENGAL COTTON WOOLEN AND MILL LTD.,
Wanted agents to sell shares of the above company which commenced business in grand style and guarantee 20 per cent dividend in the first year. For Prospectus and particulars please apply to Roy Dutts and Co.
172, CALCUTTA

గనెలియ
వి. పి. మిక్ చెరు:— అను మందు సెకండరీము
పూర్వ మావద్ద. వెంటనే గురుగా కనబడి బాధ కల్గున.
చుండు, చుండు, (సరించుట ఆరుగు. గనెలియ వీరములం బకం
పడేసి జీర్ణించి సెకండరీమును అకుండు లేకంద గూర్చును,
సర్వసాధన 16 ద్రాముల ద్రావణము 32 మార్లు 8 కోణ
లకు వాడవలెను. వెల రూ 3-0-0, వి. పి. గా రూ 3-8-0
ఈ మందు దెబబాడలో బొంబాయి ప్రేమింకు కంచెరి వారి
సామ్రాజ్య కూడ అమ్ముచును.

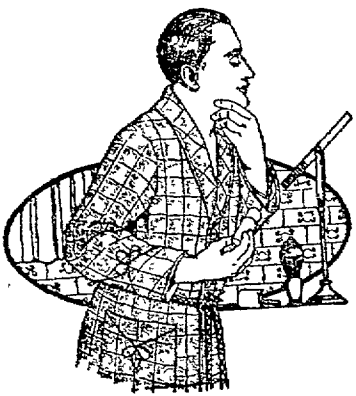
వి. పి. మిక్ చెరు:— అను మందు సెకండరీము
పూర్వ మావద్ద. వెంటనే గురుగా కనబడి బాధ కల్గున.
చుండు, చుండు, (సరించుట ఆరుగు. గనెలియ వీరములం బకం
పడేసి జీర్ణించి సెకండరీమును అకుండు లేకంద గూర్చును,
సర్వసాధన 16 ద్రాముల ద్రావణము 32 మార్లు 8 కోణ
లకు వాడవలెను. వెల రూ 3-0-0, వి. పి. గా రూ 3-8-0
ఈ మందు దెబబాడలో బొంబాయి ప్రేమింకు కంచెరి వారి
సామ్రాజ్య కూడ అమ్ముచును.

ఆయుర్వేద వైద్యసంగ్రహము
మొదటమై అనుచున్నప్పుడు 600 చిత్తులను తెలుపు సద్బంధన
ప్రతియందు నుండగలది అందించుచేయవలెన వందులు 15 1-4-
0 0-5-0
(2) ఆశోగ్యదర్శనము:— వ్యాధులను రాకుండా రావడ
కొను మార్గములను చూపించును, తిప్పక వదున దగిన
15 0-5-0 0-5-0
ఆయుర్వేదము:— ఆశోగ్య, వైద్య, చారీ, నిభా
వస్తువులు, చికిత్స, మొదలగువి వాయునకు వైద్యపుటి
మాంబి యిచ్చెము. చందా రూ 2-5-0
ప్రతి 30 చిక్ కాలమును కోరినవారికి 6-10-0 లకు పంపెదము
జనాని ద్వేదగ్రంథమిండిలి, పెరిచేసి. (నెల్లూరు జిల్లా

తామర తైలము
తామర, తీట, మరద మొదలగువాటికి నుంచుచుండు
వేలకు వేలు చిన్నాల్లు విక్రయము వెల 0-6-0.
లాభ్యుచాంబనము ఉపో, మదరాసు, బొంబాయి

అశ్వత్థాంజనము

“ERASMIC” కడుగునలభ SHAVING STICK. ధూర్గము

ఉదయమున ఎరాస్మిక్ షేవింగ్ కడ్డితో నబ్బను పట్టించి, బాగుగా రుద్ది స్వయముగా షేరము చేసుకొనుటయే మంచిపద్ధతి. షేరము చేసుకొనిన తరువాత చల్లగానుండును, చుప్పలు యుండదు. ఆదినము అంతయు ముఖము నిగ నిగ లాడుచుండును. మతియు సీపు మిక్కిలి అందముగా కూడ అగుపడుచును. చూపునకు అందముగా అగుపడుటలో ఒక గొప్ప శక్తియు స్పష్టమైనది. శాస్త్రము తెలుపుచున్నది.

గాన సీపు ఎరాస్మిక్ కడ్డిని వాడినచో తప్పక అందముగా కనపడుచును. (1)

ఆంధ్ర ప్రతికాకారాలయమున దొరకు అమూల్య గ్రంథములు

తిలక్ మహాశయిని జీవితము సంపూర్ణోపన్యాసములు. (మా. సత్యనారాయణశాస్త్రి విరచితము)	...	2	4	0
హిందీబాలశిక్ష (తెనుగు తెలిసినవారందరు స్వయముగ హిందీనేర్చుకొనుటకు అనుకూలమగు స్థూల వ్రాయబడినది)	...	0	6	0
హిందీ మొదటివాచకము డిటో	...	0	6	0
ఆంధ్రోద్యమము - మొదటి అయిదు ఆంధ్ర మహాజనసభల ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షాధ్యక్షకోపన్యాసములు శీర్షానములు చిత్రపటములు కలిగినవి	...	1	8	0
శ్రీరామవిజయం - నాటకము 0 8 0 శారదాంబ - శ్రీధర్మబోధిని నాటకము	...	0	4	0
ఆరాధనవిధి 0 4 0 ఆత్మజ్ఞానా సంఘము (శరీరము విడిచిన తరువాత ఆత్మస్థితి)	...	0	8	0
శబ్దకౌముది (నిఘంటువు జేబులోనిముడునది)	...	1	4	0
సత్యవత్సవ శాఖ్యాంశము - వద్య కావ్యము. కవిత్వము కడు రసవంతమై ముద్దులు మూటగట్టుచున్నది. కల్పనలు మెండు. ఈ గ్రంథమును జేపట్టిన పాఠకుల కొకపద్యమే చదలమని జనింపదు	...	1	0	0

పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము. ఆంధ్ర ప్రతికాకారాలయము, 7, తంబు శెట్టివీధి, మద్రాసు.

లోకమయహార కస్తూరిమాత్రలు

పిన్నలు మొదలు వయస్సైన పెద్దవారివరకు సాఫారణ వ్యాధులన్నిటికిని వాడతగినది. 250-300 వా. కంటల సీసా 1-కి ధర 0-4 0! మొగలు 6 సీసాలవరకు గూ 1-4 0 మైగూ ఎస్ ఎస్ ర్ వైద్యశాలలో పా. వెంకటాచల శుభిల్లంబాళి శాయం చేయుచున్నాము. మయహార కస్తూరిమాత్రలు వాడితే అది ఉద స్వదేశిమూలికలే తయారు చేయుచున్నది తెలుగు మిక్కిలి సులభమైనది. వాటి కాదుబలన కోటికి చు చు మువాసానిమ్మను, విడుగుని రొమ్మునడిచెను, అతీర్చి, వ్యాధినిగూలు, అది పుష్టి శుభ్రతయును వీటి తయారీలోనున్నది. వీని తయారీకి వైద్యులందరు తప్పక వాడుట తగినది.

దా. వి. పా. శి. శ్రీ తయారీకి యూరప్ టి గ్రామ్యయేలు, ఎస్. వై. ఇన్ స్టిట్యూట్ ఆఫ్ మైగూ ఎస్ ఎస్ ర్, సా.టి.రి ఇన్ స్టిట్యూట్ లండన్, కన్ స్టెబ్లింగు కమిషన్, ఆగియారిగుడు, నెం 2 బాంబాయి. కానకేశ్వరి శిష్టము, శీలముచే గలుగుదగ్గు, మక్కడగ్గు, గొంతుపుండు, రొమ్మునడిచెను మొదలగునవి తప్పక కీడు చేరుదురు. 507 యెక్కడ గుప్పట్టి జనలందరు మీ కస్తూరి మాత్రలను వాడి, అందువలన కలిగిన గుణమును చూచి మిక్కిలి తృప్తిచెంది 8 బుద్ధిగారు 'లొకలె' ఎమ్. రాజరడ్డిని బాధ్యునర్తకులు గడ్డలూసోపు కర్నూలుజిల్లా. గు. 2 00 ఔషధములు కొనువారికి మా శ్రీరాములవారి పట్టాభిషేక క్యాలండరు/ఇరాం. బ్రాండు:— నెం 331, తంబు శెట్టివీధి, మద్రాసు. బ్రాంచినుండి, వి. పీలు పంపబడవు. పాకపు వెంకటాచల పండితులు, శ్రీ శీతారాఘవ వైద్యశాల, మైసూరు. (1)

వలవడింది! (కొత్తచరిత్రకాటకము!) బల్లారి ధర్మవరం. కృష్ణచూచార్యుల రోష నా ర శి వా జి అను నాటకము వెల రు 1-0-0 వలయువారు బల్లారి, రమావిలాస ప్రెస్సునకు వ్రాయవగును.

చా కు లు - తా ల ము లు మం గ లి క త్తు లు. ఆంధ్రసాహిత్య చరిత్ర. మేలయినది. వెంకట ధర్మశాస్త్రిగారు వ్రాయడం. వి. వె. క. శిల్పర్లు అండ్ లిమిటెడ్ కట్నంబు అండ్ లాజ్ కేరళా రోడ్ మైసూరు. (గోదావరి-4) పోస్టాఫీస్ అడ్డం: "ఇండియా" పోస్టాఫీసు.

మలయచందనము శివరాయ. అను. తెలుగుమాటల పద్యములు. ఇద్దరు రచకు. పి.కె.ఆర్.లో తని తేడు. ఎంబు, కెంబు, వచ్చు, అను నూతన పదముల తెలుగు మాటలు. పద్యములలో ముద్దులు. శ్రీలక్ష్మణుని వ్యాధులకు మోక్ష యోగి రాజాశ్రమము, 251, తిట్టి 1 కి వెల రు. క. పార్వతి, రాయవరం(గోదావరిజిల్లా).

మీరు దేహరోగ్యవిషయాభివృద్ధి తెలుపు కమిశన్ నమను పుస్తకమును కని, విని, చూచియుందురా లేదా, ఇప్పుడే మాకు వ్రాసిన తమమునకు గా ఖర్చులు లేకయే పంపెదము. విశాసము:— ఆతంకవిగ్రహ ఔషధాల కము 28 బాడ్స్, మదరాసు.

బహుమగాసము వైద్యుని ద్య. బహుమగాసము వైద్యుని ద్య. అన్ని భాషలలో కొరకును. రాజవైద్య నారాయణ శేకవత్, (6198) 27, చిన్నబాబుగోడ్డు, మదరాసు.